Bezpečnost škol se zaměřením na režimová opatření

Safety and Security of Schools with a Focus on the Regime Measures

Veronika Žaitliková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Veronika Žaitliková**
Osobní číslo:	**A15837**
Studijní program:	**B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor:	**Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia:	**kombinovaná**
Téma práce:	**Bezpečnost škol se zaměřením na režimová opatření**
Téma anglicky:	**The Safety and Security of Schools with a Focus on Regime Measures**

Zásady pro vypracování:

1. **Seznamte se s problematikou režimových opatření.**
2. **Uveďte nezbytnou terminologii.**
3. **Zpracujte dělení škol.**
4. **Rozeberte specifika škol a problematiku jejich zabezpečení.**
5. **Rozeberte vybrané útoky na školy.**
6. **Proveďte analýzu vybraných škol v rámci Zlína z pohledu režimových opatření.**
7. **Navrhněte vhodná bezpečnostní opatření.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **UHLÁŘ, Jan. Technická ochrana objektů. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 229 s. ISBN 987-80-7251-313-0.**
2. **LUKÁŠ, Luděk a kol. Bezpečnostní technologie, systémy a management II. 1. vyd . Zlín: VeRBuM, 2012. Sv. 386 s. ISBN 978-80-87500-19-4.**
3. **LUKÁŠ, Luděk a kol. Bezpečnostní technologie, systémy a management IV. 1. vyd . Zlín: VeRBuM, 2014. Sv. 390 s. ISBN 978-80-87500-57-6.**
4. **ŠEFČÍK, Vladimír. Analýza rizik. 1. Vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009. 98 s. ISBN 978-80-7318-696-8.**
5. **TOMÁNEK, Jiří. Problematika ochrany měkkých cílů před teroristickým útokem. Zlín, 2015. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky. Vedoucí práce Ing. Dora Lapková**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Dora Lapková**
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce: **3. února 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. května 2017**

Ve Zlíně dne 3. února 2017

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Fakulta aplikované informatiky
L.S.

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 24. 5. 2017

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou zabezpečení škol. V práci jsou popsány nejpodstatnější pojmy z oboru bezpečnosti. K tomu je doplněna kapitola týkající se režimových opatření a jejich aplikací do školského prostředí. V práci jsou dále popsány stěžejní dokumenty týkající se školské legislativy. Dále byla do práce vložena charakteristika a rozdělení útočníků, včetně možných současných obran proti vážným incidentům. V posledních kapitolách teoretické části práce se nachází průřez agresemi vůči školám od počátku 21. stolení. Praktická část sestává ze tří kapitol. V kapitole deváté byla provedena analýza těch incidentů, kterým byly věnovány poslední kapitoly teoretické části. Kapitola desátá pak popisuje bezpečnostní prohlídky vykonané v náhodně zvolených školách ve Zlínském kraji. Nálezy z těchto prohlídek byly také podrobeny bezpečnostní analýze. Poslední kapitola obsahuje možné návrhy bezpečnostního opatření.

Klíčová slova: škola, měkký cíl, režimová opatření, agrese, bezpečnostní prohlídka, analýza

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with issue of security of school facilities. The thesis describes the most substantial terms from the field of security. There is also description of type of schools located in the Czech Republic. In addition to this, there is a chapter which deals with the security measures and their application to the school environment. In thesis are also described essential documents considering the education legislation. Furthermore, the thesis compromises the characteristic and the division of aggressors including contemporary possible defenses against serious incidents. In the last chapters of the theoretical part, there is a cross-section of the cases of aggression in school facilities from the beginning of 21st century. The practical part consists of three chapters. In chapter nine was realize analysis of incidents which was described in last chapters of theoretical part. The tenth chapter describes the security searches which were made in randomly chosen schools in Zlín region. The findings of these security searches were submitted to security analysis. The last chapter contains possible suggestions of security measures.

Keywords: school, soft target, system of measures, aggression, security search, analysis

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí práce Ing. Doře Lapkové za pomoc, ochotu, cenné rady, a za laskavý přístup při tvorbě bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **11**
I TEORETICKÁ ČÁST **13**
1 TERMINOLOGIE **14**
1.1 BEZPEČNOST 14
1.1.1 Safety 14
1.1.2 Security 14
1.2 AKTIVUM 14
1.3 HROZBA 15
1.4 ZRANITELNOST 15
1.5 RIZIKO 15
1.5.1 Analýza rizik 15
1.5.2 Stanovení rizik 15
1.6 MĚKKÝ CÍL 16
2 DRUHY ŠKOL A JEJICH SPECIFIKA **17**
2.1 MATEŘSKÉ ŠKOLY 17
2.1.1 Specifika 17
2.1.2 Problematika zabezpečení 18
2.2 ZÁKLADNÍ ŠKOLY 18
2.2.1 Specifika 19
2.2.2 Problematika zabezpečení 19
2.3 STŘEDNÍ ŠKOLY 19
2.3.1 Specifika 21
2.3.2 Problematika zabezpečení 21
2.4 VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY 21
2.4.1 Specifika 22
2.4.2 Problematika zabezpečení 22
2.5 VYSOKÉ ŠKOLY 22
2.5.1 Specifika 23
2.5.2 Problematika zabezpečení 23
3 REŽIMOVÁ OPATŘENÍ **24**
3.1 REŽIM VYZÝVANÝ 24
3.2 REŽIM ČASOVÝ 24
3.3 REŽIM VÁZANÝ NEBO ODVOZENÝ 25
3.4 REŽIM AUTONOMNÍ 25
3.5 REŽIM ÚKLIDOVÝ 26
4 ŠKOLSKÁ LEGISLATIVA **27**
4.1 ŠKOLSKÝ ZÁKON 27
4.1.1 § 2 Zásady a cíle vzdělávání 27
4.1.2 § 3 Systém vzdělávacích programů 27
4.1.3 § 21 a § 22 Práva a povinnosti žáku, studentů a zákonných zástupců a nezletilých žáků 28
4.1.4 § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách 28

4.2 ZÁKON O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH 29
4.3 ZÁKON O VYSOKÝCH ŠKOLÁCH 29
4.4 PODPORA ZABEZPEČENÍ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ 29
5 ÚTOČNÍCI A MOŽNOSTI OCHRANY ŠKOL 30
5.1 KATEGORIZACE ÚTOČNÍKŮ 30
5.1.1 Útok jednotlivce 30
5.1.2 Útok skupiny 32
5.2 OCHRANA 33
5.2.1 Ochrana proti útoku jednotlivce 33
5.2.2 Ochrana proti útoku skupiny 35
6 SOUČASNÝ VÝVOJ V OBLASTI AGRESÍ PROBĚHLÝCH NA ŠKOLÁCH V EVROPĚ 36
6.1 ERFURT, NĚMECKO 36
6.1.1 Popis útoku 36
6.1.2 Motivace 37
6.2 BESLAN, RUSKO 37
6.2.1 Popis útoku 37
6.2.2 Motivace 39
6.3 KAUHAJOKI, FINSKO 39
6.3.1 Popis útoku 39
6.3.2 Motivace 40
6.4 WINNENDEN, NĚMECKO 41
6.4.1 Popis útoku 41
6.4.2 Motivace 42
6.5 TROLLHÄTTAN, ŠVÉDSKO 42
6.5.1 Popis útoku 42
6.5.2 Motivace 43
7 SOUČASNÝ VÝVOJ V OBLASTI AGRESÍ PROBĚHLÝCH NA ŠKOLÁCH V USA 44
7.1 STŘELBA NA VIRGINA TECH, ZÁPADNÍ VIRGINIE 44
7.1.1 Popis 44
7.1.2 Motivace 45
7.2 STŘELBA V SANDY HOOK, CONNECTICUT 45
7.2.1 Popis 45
7.2.2 Motivace 46
7.3 STŘELBA V UMPQUA, OREGON 46
7.3.1 Popis 46
7.3.2 Motivace 47
8 SOUČASNÝ VÝVOJ V OBLASTI AGRESÍ PROBĚHLÝCH NA ŠKOLÁCH V ČESKÉ REPUBLICE 49
8.1 HRADEC KRÁLOVÉ 49
8.1.1 Popis útoku 49
8.1.2 Motivace 50

8.2 SVITAVY 50
8.2.1 Popis útoku 50
8.2.2 Motivace 50
8.3 HAVÍŘOV A ŽĎÁR 51
8.3.1 Popis útoku Havířov, Moravskoslezský kraj 51
8.3.2 Popis útoku Žďár nad Sázavou, Vysočina 52
8.3.3 Motivace 53
8.3.4 Důsledky incidentu 53
II PRAKTICKÁ ČÁST 54
9 ANALÝZA PROBĚHLÝCH INCIDENTŮ VE ŠKOLÁCH 55
9.1 EVROPA 55
9.2 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ 56
9.3 ČESKÁ REPUBLIKA 57
9.4 KOMPARACE 58
10 BEZPEČNOSNTÍ ANALÝZA ŠKOL VE ZLÍNSKÉM KRAJI 59
10.1 BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA MATEŘSKÝCH ŠKOL VE ZLÍNSKÉM KRAJI 59
10.1.1 Popis škol zvenčí 59
10.1.2 Popis škol zevnitř 60
10.1.3 Analýza webových stránek 61
10.1.4 Bezpečnostní prohlídka objektu 61
10.1.4.1 Návštěva mateřské školy 1 62
10.1.4.2 Návštěva mateřské školy 2 63
10.1.4.3 Návštěva mateřské školy 3 65
10.1.4.4 Návštěva mateřské školy 4 65
10.1.4.5 Návštěva mateřské školy 5 66
10.2 BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA ZÁKLADNÍCH ŠKOL VE ZLÍNSKÉM KRAJI 66
10.2.1 Popis škol zvenčí 66
10.2.2 Popis škol zevnitř 67
10.2.3 Analýza webových stránek 68
10.2.4 Bezpečnostní prohlídka objektu 69
10.2.4.1 Návštěva základní školy 1 69
10.2.4.2 Návštěva základní školy 2 70
10.2.4.3 Návštěva základní školy 3 72
10.2.4.4 Návštěva základní školy 4 73
10.2.4.5 Návštěva základní školy 5 74
10.3 BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA STŘEDNÍCH ŠKOL VE ZLÍNSKÉM KRAJI 75
10.3.1 Popis škol zvenčí 76
10.3.2 Popis škol zevnitř 76
10.3.3 Analýza webových stránek 77
10.3.4 Bezpečnostní prohlídka objektu 78
10.3.4.1 Návštěva střední školy 1 78
10.3.4.2 Návštěva střední školy 2 79
10.3.4.3 Návštěva střední školy 3 80
10.3.4.4 Návštěva střední školy 4 80
10.3.4.5 Návštěva střední školy 5 80

10.4 BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA VYSOKÝCH ŠKOL VE ZLÍNSKÉM KRAJI 81
10.4.1 Popis škol zvenčí 81
10.4.2 Popis škol zevnitř 81
10.4.3 Analýza webových stránek 82
10.4.4 Bezpečnostní prohlídka objektů 83
11 NÁVRH BEZPEČNOSTNÍHO OPATŘENÍ 84
11.1 MATEŘSKÉ ŠKOLY 84
11.2 ZÁKLADNÍ ŠKOLY 85
11.3 STŘEDNÍ ŠKOLY 87
11.4 VYSOKÉ ŠKOLY 88
ZÁVĚR 90
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 91
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 97
SEZNAM OBRÁZKŮ 98
SEZNAM TABULEK 99

ÚVOD

Práce zpracovává téma bezpečnosti škol. Na úvod nutno podotknout skutečnost, že agrese ve školách nejsou trendem jen posledních desetiletí. V tomto ohledu je možné například zmínit útok Andrewa Kehoe z roku 1927, jenž nechal explodovat automobil naplněný výbušninami před školou v Bath. V archivech lze však nalézt i mnohé starší incidenty [1].

Společně s vývojem společnosti vznikaly i metody a nástroje jak těmto událostem předcházet. Tento vývoj s sebou přinesl například to, že mnoho škol dnes disponuje vrátnicemi, zámkovými systémy a prvky elektronického zabezpečení. Důležitým aspektem pro posouzení těchto prvků je, aby byly vhodně aplikovány.

Incident, který se udál v říjnu roku 2014 na střední škole ve Žďáru nad Sázavou, byl spouštěčem pro přijetí mnoha změn v oblasti bezpečnosti škol. Ministerstvo školství zahájilo programy, které mají zajistit finance pro dostatečné zabezpečení škol [2], [3], [4].

Bakalářská práce má dva cíle. Tím prvním je, aby byly popsány některé proběhlé agrese ve školách od začátku 21. století ve vybraných oblastech světa a podrobeny analýze. Druhým cílem je, aby na základě prohlídek a dílčích analýz škol ve Zlínském kraji vznikl ucelený obraz o režimových opatřeních. Který bude vhodně doplněn o návrhy pro zvýšení bezpečnosti v analyzovaných školách.

Teoretická část sestává z osmi kapitol.

V první kapitole se nachází rozbor názvosloví, které je přijímáno soudobou bezpečnostní komunitou. Byly vybrány pouze pojmy, které se týkají škol a zajištění bezpečnosti v nich.

Následující kapitola obsahuje popis druhů škol na území České republiky. Včetně popisů jednotlivých specifik stupňů vzdělání.

Třetí kapitola sestává z rozboru režimových opatření. Došlo i k popsání toho, jak mohou být tyto opatření aplikovány ve školách.

Ve čtvrté kapitole byly popsány školské normy platné ve školství České republiky. Šlo o to, aby byly doplněny informace z první kapitoly této práce.

Pátá kapitola představuje pohled na strůjce agrese ve školách a možnosti ochrany proti nim. Bylo popsáno, jaká specifika mají jednotlivé skupiny agresorů.

Šestá až osmá kapitola si klade za cíl seznámit čtenáře s útoky, které se dosud odehrály na území kontinentální Evropy, Spojených států amerických a České republiky od počátku 21.

stolení. Tyto kapitoly také disponují informacemi o tom, co bylo motivací k projekci agrese.

Praktická část sestává ze tří kapitol. První část analyzuje agrese, jež proběhly v již uvedených oblastech. Šlo zejména o vypozorování trendů, které byly patrné pro incidenty v těchto oblastech.

A druhá kapitola popisuje bezpečnostní prohlídky škol ve Zlínském kraji. Tyto školy byly vybrány zcela náhodně. Do této části práce jsou zahrnuty i vypracované bezpečnostní analýzy, u kterých byla pozornost věnována především režimovým opatřením. Ve třetí kapitole praktické části došlo k vypracování návrhů na opatření pro každý druh škol, které by do budoucna mohly vést k podstatnému zvýšení bezpečnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TERMINOLOGIE

První část bakalářské práce vysvětluje stěžejní pojmy užívané v bezpečnostní oblasti. Pozornost je věnována zejména těm, jejichž znalost je nezbytná pro pochopení problematiky bezpečnosti ve školách. Stručně popisuje problematiku bezpečnosti, objasňuje význam pojmů riziko a hrozba, vysvětluje, co je to aktivum, měkký cíl a zranitelnost.

1.1 Bezpečnost

V běžné řeči se jedná o často skloňované slovo. Z jazykovědného hlediska je slovo bezpečnost předkládáno coby ekvivalentní k slovu jistota. V českém jazyce je nejčastěji přijímána definice, že bezpečnost je stav, kdy jsou hrozby minimalizovány na nejnižší možnou míru. Spíše jsou však lidmi z bezpečnostní praxe používána anglická slova Safety a Security [5].

1.1.1 Safety

Definice tohoto slova je obecně přijímána jako soubor opatření, která snižují pravděpodobnost vzniku nevhodné bezpečnostní události mající vliv na lidi, či technické vybavení. Obecně hovoříme o tom, že slovo Safety má vazbu na jednotlivce z pohledu událostí, které vznikly náhodně [5].

1.1.2 Security

Slovo Security je chápáno jako to, co bylo vykonáno, aby nedošlo k záměrnému zneužití jakéhokoliv nástroje proti komukoliv, či čemukoliv.

1.2 Aktivum

V bezpečnostní oblasti je aktivum to, co má pro organizaci či společnost hodnotu. Jsou rozlišovány dva typy aktiv, hmotné a nehmotné. Hmotné aktivum je cokoliv, co fyzicky existuje. Můžeme to vidět a manipulovat s tím. Naproti tomu typickým představitelem nehmotných aktiv jsou informace. Za aktivum můžeme také považovat i organizaci. Společným znakem všech druhů aktiv je zranitelnost. Ta může být snižována zaváděním bezpečnostních opatření. Ovšem tato opatření musejí být implementovány vhodně, nutné je se vyvarovat kontraproduktivitě [7].

1.3 Hrozba

Pod pojmem hrozba je v současnosti přijímána množina vlastností, sil, událostí, aktiv či osob působících přímo na aktivum s negativním dopadem [7].

1.4 Zranitelnost

Neexistuje prvek, který by neměl nějaké bezpečnostní slabiny. Slabiny, které se nazývají zranitelností, jsou způsobené například v důsledku nedbalosti. Tato vlastnost, může být zkoumána a snižována protiopatřeními. Tato protiopatření mají za úkol působit preventivně proti zranitelnosti [5].

1.5 Riziko

V bezpečnostní oblasti je pojem riziko klasifikován jakožto míra možných škod. V praxi to tedy znamená, že dojde-li k negativní bezpečnostní události, byla s největší pravděpodobností zahrnutelná do analýzy rizik. Dalším specifikem rizika je závažnost následků vzniknuvších při negativní bezpečnostní události. S takovouto klasifikací slova riziko se pracuje v mnoha oborech lidské činnost [5], [6].

1.5.1 Analýza rizik

Z hlediska organizací, potažmo škol, je nutná existence nástroje, který by se zabýval rozpoznáním možnosti vzniku neobvyklých situací a včasné prevenci proti jejich následkům. Jedná se o situace, které vznikají kontinuálně v průběhu provozu škol. Je vhodné, aby osoby, které jsou kompetentní v krizovém managementu, byly proškoleny o možnostech analýzy rizik každé krize. Způsobů, jak provádět analýzy rizik, je nespočet. Valná většina se opírá o matematické aparáty. Cílem analýzy rizik je poskytnutí podkladů pro ovládání rizik lidem zabývajících se krizovým managementem a navrhnutí vhodných nástrojů, jak s riziky naložit [6].

1.5.2 Stanovení rizik

Z bezpečnostního hlediska je vhodné rizika, kterými se zabýváme, parametrizovat. Na riziko se můžeme dívat ze dvou směrů. Tím prvním je kvantitativní analýza rizik, sestávající ze dvou částí a to pravděpodobnost výskytu a pravděpodobnost ztráty hodnoty. Další metodou je kvalitativní analýza rizik, ohodnocující rizika a určující nejpalčivější

místa objektu zájmu osob pověřených krizovým managementem. V neposlední řadě jsme touto metodou schopni kvalifikovat riziko.

Dosud bylo vytvořeno mnoho metod schopných vytvořit dokument stanovující rizika, neexistuje však metoda, která by byla univerzálně aplikovatelná na každý problém. Existence mnohých metod je tedy výsledkem snahy osob ze bezpečnostní sféry, které vytvořily nástroj ohodnocující jim zadaný problém. Nejpopulárnější nástroj pro stanovení rizik je Check list (kontrolní seznam), který se opírá o empirické znalosti problému a na základě nichž je vytvořen formulář s informacemi o problému. Dalším nástrojem je Safety Audit (bezpečností kontrola), který hledá možné problémy provozu či možné nehody. Má podobnou formu dotázání jako Check list, jen s tím rozdílem, že je do výstupu analýzy ještě zahrnuta matice pro skórování rizik. U analýzy What – If Analysis (analýza toho co se stane když) je formou brainstormingu uvažováno nad problémy a jejich dopady. Pro tento druh analýzy je typické, že je vykonáván zkušenými lidmi z praxe, kteří se zabývají reálnými možnostmi předmětu jejich analýzy [7].

1.6 Měkký cíl

Měkkým cílem jsou místa s vysokou koncentrací lidí a žádnými nebo minimálními bezpečnostními opatřeními proti násilnému útoku. Typickými měkkými cíli jsou sportovní a kulturní akce, školy, obchodní domy, dopravní uzly. Zde zpravidla nebývají aplikovány zvláštní bezpečnostní opatření, a proto jsou tato místa ideálními pro útoky teroristických skupiny či aktivních střelců. [6].

2 DRUHY ŠKOL A JEJICH SPECIFIKA

V současnosti existuje několik typů škol. Nejmenší děti navštěvují školy mateřské, následně základní. Po ukončení povinné základní docházky přecházejí na školy střední. Úspěšní absolventi škol středních mají možnost studovat na školách vysokých. V této kapitole jsou popsány druhy škol fungující na území České republiky.

2.1 Mateřské školy

Mateřské školy jsou nejčastěji spravovány státem, církví či některým soukromým subjektem. Státní mateřské školy jednají jakožto právní subjekty, zřizovány jsou zejména obcemi, či svazy obcí. Výuka si klade za cíl rozvoj mezilidských vztahů, osvojení si elementárních pravidel chování, inteligenční a citový rozvoj. Vzdělávání je řízeno školským zákonem, vyhláškou o předškolním vzdělávání a také dalšími vyhláškami. Kromě toho se každá mateřská škola může řídit vlastními interními předpisy, či programy. Tyto plány však nesmí být nikdy v rozporu s výše uvedenou legislativou. U církevních škol tento odklon může například znamenat rozšířenou výuku zpěvu, zejména církevních písní. V soukromých mateřských školách je dnes trendem rozšiřování povědomí o informačních technologiích. Mzdy zaměstnanců a učební pomůcky do těchto škol jsou vypláceny ze státního rozpočtu, s výjimkou soukromých. V soukromých mateřských školách je mzda zaměstnancům vyplácena soukromým subjektem. Za výjimečných okolností může mateřská škola spravovaná státem žádat od rodičů umístěných dětí příspěvek na vlastní fungování. Mateřské školy jsou v provozu celoročně, většinou však je jejich provoz v letních měsících a během svátků omezen. Dle současných norem je možné, aby dítě již od svých 3 let navštěvovalo mateřskou školu, na žádost rodičů může však být do mateřské školy umístěno i dříve. Docházka do těchto škol nejčastěji končí kolem 6 roku života, avšak od 90. let je patrný nový trend, kdy děti odcházejí z mateřských škol později. Nutno však zmínit, že zákonem je stanoveno, aby dítě navštěvovalo mateřskou školu minimálně od 5. roku svého života [8].

2.1.1 Specifika

Specifika MŠ:

- Děti od 3 do 6 let
- Malé množství personálu

- Malé množství subdodavatelů
- Pevný harmonogram
    - Pravidelné vycházky mimo objekt
    - Čas trávený venku hraním her u budovy
- Děti vyzvedávají vždy rodiče nebo oprávněné osoby
- Školka přebírá zodpovědnost za bezpečnost dítěte

2.1.2 Problematika zabezpečení

- Kontrola a dohled oprávněných osob
- Informovanost oprávněných osob
- Vysoká viditelnost do vnitřních prostor budovy
- Malé množství personálu
- Snadnost únosu dítěte

Nevýhodou mateřských školek je malé množství personálu, který musí zabezpečit větší počet dětí. Malé děti nejsou schopny se sami uchránit před možným napadením či únosem. Naopak výhodu představuje malé množství subdodavatelů z hlediska rozpoznání osob v rámci opakovaného vstupu do objektu. Mělo by se zavést speciální školení pro učitele a zvláště rodiče, které pomůže minimalizovat nebo zabránit přístupu do budovy cizí osobě.

2.2 Základní školy

Tyto školy jsou opět nejčastěji spravovány státem, církví či soukromým subjektem. Vzdělávání na všech typech těchto škol je ukotveno ve školském zákoníku, avšak i zde je prostor pro individuální změny každé školy. Obecně jsou však základní školy děleny na první a druhý stupeň. První stupeň žák končí po absolvování 5. třídy základní školy, druhý pak po 9. třídě. Od začátku 90. let jsou základní školy zřizovány obcemi. Školní rok začíná k prvnímu září a končí posledním červnem. Po tomto období následují dva měsíce prázdnin. Škola zřizovaná státem, by měla poskytovat žákům bezplatně studijní materiály. Nutno podotknout, že za volbu využívaných studijních materiálů je zodpovědný ředitel školy. Dle školského zákona mají rodiče, případně jiní zákonní zástupci právo být informováni o výsledcích svých dětí / svěřenců. Specifikem České republiky (dále jen ČR) je nízká míra neúspěšnosti při studiu, která se pohybuje v jednotkách procent. Budova školy musí být využívána pouze jednou směnou žáků. O přístupu na akce konané mimo výuku v prostorách školy, typicky kroužky, či kulturní akce rozhoduje ředitel [8].

2.2.1 Specifika

Specifika ZŠ:

- Žáci od 6 do 15 let
- Dva stupně
    - První stupeň – od první do absolvování páté třídy
    - Druhý stupeň – od páté do absolvování deváté třídy
- Oprávněné osoby, které vyzvedávají dítě
    - První stupeň
        - z větší části mají přístup do budovy a družiny
        - na děti čekají před vchodem budovy
    - Druhý stupeň
        - na své děti čekají před vchodem budovy
        - starší žáci již chodí ze školy sami bez doprovodu
- Velké množství personálu
- Povinná školní docházka
- Pevný harmonogram - rozvrhy
- Malé množství dospělých osob pohybujících se uvnitř objektu

2.2.2 Problematika zabezpečení

- Informovanost oprávněných osob
- Školení učitelů z pohledu bezpečnosti
- Poučení žáků
- Webové stránky, které informují o rozvrzích konkrétních studentů
- Volný přístup bočním vchodem do budovy

Velkou nevýhodou je neinformovanost oprávněných osob o možné infiltraci nezvaných návštěvníků do budovy. Více poučení v rámci bezpečnosti pro rodiče i pro děti, vede ke snížení rizika vniknutí do prostor budovy možným útočníkem. Naopak výhodou je větší množství personálu, které je schopné zaznamenat pohyb cizí osoby uvnitř objektu.

2.3 Střední školy

Stejně jako u předchozích druhů škol se na území ČR nacházejí nejčastěji střední školy spravované státem, církví či soukromým subjektem. Dále jsou tyto školy děleny na

gymnázia, konzervatoře a střední odborné školy. Stejně jako na základních školách se výuka koná od prvního září do posledního června. Typický věk studentů se pohybuje od 15 do 20 let. Školu lze studovat denní či dálkovou formou. Ke studiu jsou studenti přijímání na základě předchozích výsledků, stěžejní je průměr známek z předchozího stupně studia. Mohou však být posuzováni i na základě jiných specifických předpokladů. Tento způsob přijímání je typický pro konzervatoře, či střední školy zřizované ministerstvem vnitra či obrany. Existují tři druhy ukončení studia na střední škole. Konkrétně jde o střední vzdělání, u nějž výuka probíhá rok až dva. Tento druh vzdělání poskytují zejména praktické školy a školy pro studenty s některým druhem studijního znevýhodnění. Dalším stupněm je střední vzdělání s výučním listem, kdy studující dochází dva až tři roky do školy a po složení závěrečných zkoušek mu je udělen výuční list. Závěrečné zkoušky sestávají z předvedení znalostí ze studovaného oboru. Tento typ vzdělání poskytují zejména učiliště, či střední odborné školy. Dalším stupněm studia je střední vzdělání s maturitní zkouškou. U tohoto typu není pevně dána délka studia, ale studium je zakončeno vždy státní maturitní zkouškou z profilových předmětů a také předepsaných předmětů. Otázky pro profilové předměty si určuje škola sama a ředitel tyto otázky schvaluje. Otázky pro státní maturitní zkoušku jsou odesílány školám z centrály Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Střední vzdělání s maturitní zkouškou lze dosáhnout na gymnáziu, či na střední odborné škole. Posledním typem je studium nadstavbové, které umožňuje absolventům s výučním listem získat maturitu. Tento druh studia poskytují zejména střední odborné školy. Obdobně jako u základních škol mají rodiče, či zákonní zástupci právo na informace o průběhu vzdělání studenta.

Výuka může probíhat v prostorách školy a detašovaných pracovištích, případně u fyzických či právnických osob, kde se koná praktická část výuky. Každý studijní obor má od ministerstva školství stanovené učební osnovy a studijní materiály [8].

Od 90. let se zvyšuje počet studentů ukončující svá studia maturitní zkouškou. Na jednoho studenta ukončujícího své vzdělání výučním listem připadají dva, jež končí studium maturitní zkouškou.

2.3.1 Specifika

Specifika SŠ:

- Studenti od 15 do 20 let
- Nepovinná školní docházka – zájem studenta o daný obor
- Výběr studenta
    - Úspěšné složení přijímací zkoušky
    - Výborný prospěch studenta
- Ukončení
    - Maturitní zkouškou
    - Výučním listem
- Bez doprovodu oprávněných osob

2.3.2 Problematika zabezpečení

- Snadnost infiltrace – 18 letý útočník zapadne mezi studující
- Informovanost oprávněných osob
- Přednášky pro studenty se zaměřením na bezpečnost

Výhodou většiny středních škol je propracovanost webových stránek, kdy oproti mateřským a základním školám, mají důležité informace o studentech, ne veřejně, ale zabezpečené heslem. Ostatní informace jako jsou akce školy, kritéria k přijímacímu řízení a obecné poznatky visí na stránkách přístupné veřejnosti. Další výhodou je zvýšená pozornost vrátné, která má nepřetržitý dohled na chod režimového opatření. Po ukončení pracovní doby vrátné se do budovy dostane pouze osoba, která má ke vstupu oprávnění. Naopak nevýhodou je snadná infiltrace osoby, která je ve věku od 15 do 20 let, na pohled k nerozeznání od studenta studujícího v konkrétní škole.

2.4 Vyšší odborné školy

Vyšší odborné školy jsou v České republice zavedeny teprve od roku 1995. Jako u předchozích mohou být tyto školy spravovány státem, církví či soukromým subjektem. Výuka trvá 40 týdnů, z čehož 32 týdnů připadá na výuku ve školním prostředí. Zbylý čas představuje dotaci pro samostudium a prostor pro náhradu neproběhlé výuky. Ze statistik vyplývá, že věk studentů se pohybuje v rozmezí od 20 do 25 let. Studium může probíhat dálkovou, či denní formou, po dobu tří až čtyř let. Studenti bývají přijímaní na základě

výsledků ze střední školy, případně z jiné vyšší odborné školy. Mimo to některé vyšší odborné školy mohou klást důraz na specifické vlastnosti či vědomosti budoucího studenta a tudíž může být součástí přijímacího řízení i zkouška z těchto studijních předpokladů. Aby student svá studia na vyšší odborné škole ukončil, musí splnit zkoušku z maximálně tří odborných předmětů, cizího jazyka a obhájit svou absolventskou práci. Po úspěšném složení absolutoria je student oprávněn užívat titul DiS a také obdrží diplom absolventa vyšší odborné školy. Vyšší odborné školy mají právo požadovat od studentů platby za studium, částka je však limitována nařízeními ministerstva vnitra [8].

2.4.1 Specifika

Specifika VOŠ:

- Studenti od 20 let
- Forma studia
  - Denní
  - Dálková
- Vstupní režim podobný režimu na středních školách

2.4.2 Problematika zabezpečení

- Přednášky pro studenty se zaměřením na bezpečnost
- Snadnost infiltrace

2.5 Vysoké školy

První vysoká škola/univerzita byla na území dnešní ČR založena již ve 14. století. Dnes rozlišujeme dva typy vysokých škol, konkrétně univerzitní a neuniverzitní. Podstatným rozdílem je fakt, že na univerzitním typu škol paralelně k výuce probíhá i výzkum. Ani vysoké školy nejsou výjimkou a proto v atlasu školství nalezneme vysoké školy spravované státem, církvemi a soukromými subjekty. Vznik každé vysoké školy (dále jen VŠ) je podmíněn zákonem, stejně jako její zánik. Mimo to fungování těchto institucí je regulováno MŠMT. Je na vedení každé VŠ, jaký časový plán bude mít výuka. Běžně je však tento plán rozdělen na zimní a letní semestr. Studenti jsou do jednotlivých studijních programů přijímáni na základě předchozích výsledků, v některých případech rozhoduje o přijetí studenta i děkan fakulty. Celkově jsou rozlišovány tři druhy studijních programů, konkrétně jde o bakalářský, magisterský a doktorský. Studium bakalářského programu

probíhá zpravidla tři až čtyři roky a rozvíjí studentovi vědomosti ve studovaném oboru, stejně jako jeho všeobecné znalosti. Studium je zakončeno složením státní závěrečné zkoušky a obhajobou bakalářské práce. Pokud je student úspěšný získává diplom a titul Bc. Délka magisterského programu je stanovena na jeden až tři roky. Studující staví na svých znalostech z bakalářského programu a dále jsou rozvíjeny zejména jeho znalosti studovaného oboru, potažmo probíhá profilace studenta. Stejně jako u bakalářských programů je studium zakončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Je-li student úspěšný, obdrží opět diplom a titul, dle specializace. Podmínkou pro přijetí do doktorského programu je úspěšné ukončení magisterského programu blízkého oboru. Typická délka doktorského studia je tři až čtyři roky. Studium tohoto programu je specifické, protože probíhá dle individuálního studijního plánu a každý student má svého vedoucího, jemuž se zodpovídá. Úspěšné zakončení tohoto programu je podmíněno složením předepsaných předmětových zkoušek a také vypracováním disertační práce. Po splnění těchto předpokladů následuje doktorská zkouška, při níž student před komisí prokazuje své znalosti oboru, úspěšný student opět získává titul dle zaměření [8], [9].

2.5.1 Specifika

Specifika VŠ:

- Studenti od 20 let
- Forma studia
    - Prezenční
    - Kombinovaná
    - Distanční
- Volný režim vstupu do úplného uzavření budovy
- Hlavní vstup je otevřen přes víkend

2.5.2 Problematika zabezpečení

- Volný vstup do budovy pro všechny příchozí

Největší nevýhodou vysokých škol je nepřetržitě otevřený vstup do budovy, jak přes týden, tak o víkendu. Celkové uzavření proběhne ve večerních hodinách s tím, že se v budově nenachází studenti ani zaměstnanci, kromě vrátné, která má dohled na zabezpečení objektu. Na rozdíl od předešlých analyzovaných škol, se dokáží dospělí studenti ubránit sami od možného napadení jedince.

3 REŽIMOVÁ OPATŘENÍ

Režimová opatření představují soupis instrukcí pro vstup, odchod, pohyb v objektu a přistup k informacím. Při vypracování těchto instrukcí musí být přihlíženo k postavení osob v bezpečnostní hierarchii školy. Bývají tudíž zvlášť vypracovány instrukce pro zaměstnance, pro studenty a návštěvníky škol. Dle místa aplikace těchto opatření je rozlišováno mezi vnitřními a vnějšími. Vnitřní jsou opatření aplikována uvnitř prostor budov, zatímco vnější se týkají vstupů do budov.

Cílem režimového opatření je zpravidla důsledná kontrola hlavního vstupu, aby nedošlo k infiltraci nežádoucí osoby do objektu. Kontroluje pohyb osob a majetku vstupujících a vycházejících z budovy a má dohled nad zápůjčkou klíčů.

Dle odborné literatury je rozlišováno celkově pět typů režimových opatření. Je velmi důležité podotknout, že tato opatření mohou, ale nemusejí pracovat v součinnosti s PZTS (poplachový zabezpečovací a tísňový systém). Jednotlivé druhy režimových opatření byly v následující části popsány. Je nutné zmínit, že vhodným doplňkem režimových opatření je provozní deník a zejména jeho důsledné vedení. Pokud jsou kvalitně vypracovány směrnice režimových opatření a ta jsou striktně dodržována po dobu provozu, je škola dobře zabezpečena [10].

3.1 Režim vyzývaný

Osoba odcházející z části objektu, v níž se dosud nalézala, dává informaci osobě určené správou klíčů, že může vykonat zastřežení sekce z níž odchází. Výhodou tohoto režimu je skutečnost že osoba vyskytující se v části objektu nemá v držení klíče, či jiné medium a tudíž nemůže dojít k vytvoření jeho kopie. Pro úplnost bude popsána možná aplikace tohoto režimu [10].

Pedagog odcházející ze třídy po odchodu posledního studenta informuje osobu pověřenou denní správou klíčů, aby třídu uzamkla. Je-li v objektu aplikováno PZTS, může být uzamčení provedeno i z vrátnice, či jiné místnosti, kde má osoba vyčleněné místo.

3.2 Režim časový

Jak již název napovídá, podstata tohoto režimu tkví v průběhu vymezeného času. Od určitého času jsou aplikována, či deaktivována bezpečnostní opatření [10].

Při aplikaci do školy to tedy může vypadat tak, že od 8:00 jsou vstupní dveře do školy zamknuty a příchozí musí použít své klíče, či jiné médium k vstupu do objektu.

3.3 Režim vázaný nebo odvozený

Aplikace těchto režimů je podmíněna existencí vstupního/výstupního media umožňující vstup do prostor/objektu. Jakákoliv interakce s bezpečnostními prvky, které jsou v bezpečnostní hierarchii výše, je podmíněna tím, že musí být odevzdány veškerá vstupní média v hierarchii postavené níže. Výhodou tohoto režimu je také snadná identifikace osoby, která dosud nesplnila úkol režimem jí stanovený. Pokud existuje kopie klíče, je možné tento režim velmi snadno obejít [10].

V praxi ve škole to tedy znamená, že osoba pověřená denní správou klíčů neuzamkne patro s kabinety vyučujících do doby, než má všechny klíče od kabinetů. Z praktického hlediska se také nabízí možnost, aby po uplynutí určité doby byla urgována osoba, která dosud klíče neodevzdala. Při aplikaci elektronické správy klíčů má pověřená osoba práci podstatně jednodušší. Stačí jí pouze zařízení schopné zobrazení stavu zámkových systémů v objektu.

3.4 Režim autonomní

Tento režim je nezpochybnitelným důkazem progresivně postupující automatizace. Režim sestává ze soustavy zámkových systémů, které jsou naprogramovány tak, aby na základě vytvořené hierarchie mezi nimi bylo možné přistupovat do místností. Tudíž je nutné vytvoření soustavy smyček v systému. Nezbytné také je, aby lidé vyskytující se v takto střežených místnostech, striktně dodržovali zásady uzamykání prostor. Při nedodržení dochází k nefunkčnosti systému [10].

Příkladem může být opět část školy, například s kabinety pedagogů. Jsou vytvořeny smyčky mezi hlavními vstupními dveřmi do tohoto prostoru a jednotlivými dveřmi do kabinetů. Dojde-li k uzamčení posledních dveří, spustí se časovač zámku na hlavních dveřích. Po uplynutí stanoveného času dojde k uzamčení dveří. Při otevření hlavních vstupních dveří je tedy systém zámku schopen identifikovat práva vstupujícího a tudíž může otevřít i zámek od jeho kabinetu.

3.5 Režim úklidový

Společně s aplikací úklidového režimu je nutné, aby vznikly patřičné podmínky, při nichž bude zajištěna součinnost s ostatními bezpečnostními aplikacemi. V praxi to tedy znamená předání klíče od prostoru na vymezený čas pracovníkovi, jež koná úklid. Dokud pracovník úklidu pracuje, není možné sekci, v níž se pohybuje, zajistit a tudíž je nutné čekat, až práci dokončí. Až po uzamknutí/odevzdání klíčů je možné sekci zajistit a umožnit pracovníkovi jít konat úklid do jiné části objektu. Z hlediska více patrových budov je nutné, aby byl režim aplikován od přízemí po patra vyšší. Musí být učiněno vše pro eliminaci možnosti vzniku planých poplachů a pozornost musí být věnována i prostorům pro pohyb mezi jednotlivými úrovněmi budovy[10].

Aby byl výčet kompletní, je na tomto místě nutné opět uvést příklad z praxe. Pracovník konající úklid dostane od osoby pověřené klíčovým hospodářstvím svazek klíčů od celého patra. Do doby, než bude svazek klíčů zpět na svém určeném místě, nevydá klíče od jiné části budovy a také prostory nezajistí.

4 ŠKOLSKÁ LEGISLATIVA

Česká republika je demokratický stát a z této podstaty jsou v této zemi uplatňovány legislativní regule. Aby práce byla kompletní, byl do ní zahrnut i výčet nejdůležitějších dokumentů platných ve školském prostředí.

4.1 Školský zákon

Aktuální školský zákon z 1. 1. 2017 obsahuje celkem 192 paragrafů, které popisují všechny úrovně a druhy škol z právního hlediska. Následuje výpis několika nejdůležitějších paragrafů [11].

4.1.1 § 2 Zásady a cíle vzdělávání

§ 2 ošetřuje školní prostředí z hlediska rovného a důstojného přístupu ke vzdělávání osobám majícím státní občanství na území České republiky, či členského státu Evropské unie. Dále dbá, aby bylo přihlíženo ke studijním potřebám jednotlivce a byly ze školského prostředí odstraněny jakékoliv projevy patologického chování a také, aby kontinuálně byly žákům a studentům předkládány soudobé všeobecné znalosti. Dále je definována nutnost aplikovat vhodné pedagogické postupy při vzdělávání.

V části zabývající se cíli, je definováno, čeho má být dosaženo výukou a studiem. Těmito cíli jsou rozvoj osobnosti člověka, a aby se vzdělávaným dostalo patřičné formy vzdělání, pochopení a uplatňování demokratických zásad, stejně jako pochopení genderové rovnoprávnosti. A tako vybudovat povědomí o světových a evropských hodnotách. A také získat znalosti o životním prostředí a následně tyto znalosti uplatňovat v budoucím životě.

Platnost tohoto paragrafu stanovuje vzdělání coby veřejnou službu [11].

4.1.2 § 3 Systém vzdělávacích programů

První část paragrafu se věnuje národnímu vzdělávacímu programu a jeho aplikaci do školského prostředí. Stanovuje se, aby tento program byl vždy projednáván nejen s pedagogickými pracovníky, ale i s odborníky z praxe či odborovými orgány. Mimo to je nutné schválit tento plán v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu. Ministerstvo školství musí tento program zveřejnit a umožnit jeho dálkový přístup.

Další části ošetřují, aby pro každý stupeň a druh vzdělání poskytovaného na veřejných školách vznikaly rámcové vzdělávací programy a aby výuka probíhala dle těchto

programů. Tyto programy mají vymezit povinný obsah a rozsah podmínky vzdělávání. A informace následně uplatňovat při posuzování učebnic a učebních textů [11].

4.1.3 § 21 a § 22 Práva a povinnosti žáku, studentů a zákonných zástupců a nezletilých žáků

Dle §21 mají žáci a studenti právo na vzdělávání a poskytování školských služeb, stejně jako na informace o dosažených výsledcích, je jim umožněno zakládat v rámci školy samosprávné orgány. Do těchto spolků může být žák či student zvolen. Také jim je umožněno vyhledat poradenskou pomoc a vyjadřovat se k stěžejním záležitostem jejich studia. Žáci a studenti, kteří dosáhli zletilosti, mohou být voleni do školské rady. Zákonní zástupci mají právo, aby jim byly poskytnuty informace o dětech, případně o nezletilých žácích. U zletilých žáků a studentů mají výše uvedená práva rodiče a lidé mající vůči nim vyživovací povinnost.

§22 obsahuje ucelený svazek povinností žáků a studentů. Což pro žáky a studenty obnáší řádně docházet do školy a dbát na své vlastní vzdělávání. V rámci školy dodržovat řád těchto ústavů a pokynů pedagogických pracovníků, aby byla zachována míra jisté bezpečnosti. Žáci a studenti, kteří dosáhli plnoletosti, mají také další povinnosti, mezi něž patří informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích, ale i jiných závažných skutečnostech majících vliv na studium. Řádně dokládat důvody absentování ve škole, v takové formě jak ji předepisuje školní řád. Nejen žáci a studenti mají tímto paragrafem předepsány povinnosti, ale mají je i rodiče. Rodič je povinen dohlédnout, aby dítě plnilo povinnou docházku a vzniklou absenci vhodnou formou zdůvodnit. Je-li to žádáno ředitelem školy, tak je rodič také povinen dojít na konzultaci o závažných otázkách týkajících se žáka, či dítěte. A v neposlední řadě informovat vedení školy o změně způsobilosti či vážnějších zdravotních obtížích dítěte, či žáka [11].

4.1.4 § 29 Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách

Paragraf stanovuje, aby bylo přihlíženo k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů při poskytování školských služeb. Dále také říká, že školy musí vytvářet podmínky pro zdravý rozvoj, zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí a předcházet vzniku sociálně patologických jevů. V poslední části paragrafu jsou stanoveny regule k vedení evidence úrazů dětí, žáků a studentů v průběhu poskytování školských služeb a výuky společně s informacemi jak s těmito daty následně nakládat [11].

4.2 Zákon o pedagogických pracovnících

V platném zákoně č. 563 z roku 2004 je 32 paragrafy popsáno jaké dosažené vzdělání musí mít pedagogičtí pracovníci. Dále také jsou v dokumentu popsány společná ustanovení vztahující se k odborné kvalifikaci a pracovně právní vztahy pedagogických pracovníků. Závěrečné paragrafy popisují aparát akreditačního systémů a definují stěžejní body kariérního systému [12].

4.3 Zákon o vysokých školách

Zákon o vysokých školách je soubor 109 paragrafů rozdělených do patnácti částí, v nichž jsou popsány směrnice platné ve vysokém školství. Jak veřejném, tak soukromém. Je zde popsáno, jaké mají být základní orgány vysokých škol a jakými dokumenty se chod vysokých škol řídí. Dále je zde popsána personální struktura nezbytná pro chod vysoké školy, jaký proces předchází akreditaci studijního oboru, co je nezbytné pro studium a ukončení ze strany studenta i vysoké školy. Rozděluje udělované tituly, věnuje se individuálním předpisům pro vysoké školy zřizované soukromými subjekty a několik posledních částí popisuje směrnice pro státní školy, tj. Policejní akademii a Univerzitu obrany [13].

4.4 Podpora zabezpečení škol a školských zařízení

Po incidentu ze střední školy ve Žďáru nad Sázavou byl vyhlášen MŠMT dotační program Podpora zabezpečení školy a školských zařízení. Účelem toho dotačního programu je poskytnout školám a školským zařízením finance pro zvýšení bezpečnosti v objektu. Jde zejména o nákup bezpečnostních prvků, montáž těchto prvků do objektu a drobné stavební úpravy nutné pro umístění těchto prvků. V omezené míře je možné zažádat o dotaci i pro drobné terénní úpravy v okolí budov [14].

5 ÚTOČNÍCI A MOŽNOSTI OCHRANY ŠKOL

Agrese vůči školám je možné kategorizovat z mnoha hledisek. Následuje výčet toho, co je specifické pro agresi jednotlivců a skupin. Druhá podkapitola popisuje, jaké existují současné možnosti prevence a odvrácení těchto typů agresí.

5.1 Kategorizace útočníků

V této části jsou sepsány informace, které jsou typické pro agrese vykonané jednotlivcem a skupinou.

5.1.1 Útok jednotlivce

Z dostupných zdrojů je patrné, že motivací jednotlivce k činu bývá nejčastěji nesouhlas s rozhodnutími školy či snaha o zviditelnění se. Vyšetřování probíhající po útocích ve většině případů odkrývají duševní poruchy, či sociální defekty, které právě v kombinaci s výše uvedeným vedou nejčastěji k projekci agrese. Útočníky bývají žáci, studenti, pedagogický personál, či osoby jinak zapojení do dění ve škole. Jen v raritních případech se jedná o lidi zcela bez vztahu ke škole [15].

Skupina žáků a studentů má z bezpečnostního hlediska omezené možnosti provedení útoku. Zdánlivě nejefektivnějším způsobem útoku na školu by bylo obstarání si palné zbraně. Jednoduché osvojení si střelby v kombinaci s velkou pravděpodobností úspěšného provedení útoku staví tento typ útoku do popředí. Problémem je fakt, že na Evropském kontinentu je do dosažení plnoletosti držení zbraně značně regulováno a cena palných zbraní je vysoká. Palné zbraně na černém trhu jsou v průměru třikrát dražší než v obchodech. Tudíž je nízká pravděpodobnost, že si popisované skupiny obstarají palné zbraně tímto způsobem. Většina žáků základních škol a studentů středních škol nedisponuje vědomostním potenciálem k výrobě improvizovaných výbušných zařízení, ačkoliv není problémem si tyto znalosti osvojit ve velmi krátké době. Dalším způsobem jak provést násilný útok je využití chladných zbraní. U studentů a žáků je problémem dosáhnout dostatečného ovládání těchto prostředků, nehledě na fakt, že k používání těchto zbraní se smrtelnými následky musí útočník vyvinout značnou sílu.

Obr. 1 Chladné zbraně

Jedním z nejstarších projevů agrese je žhářství. Prostředky pro tento typ útoku jsou k dispozici i dětem. Založit požár je snadné a jeho destruktivní síla v poměru k vynaloženému úsilí obrovská. Úskalí tohoto druhu útoku je však v technickém zabezpečení škol. Dnes je již vyžadována ochrana budov proti požárům i státními orgány. Podstatné je zmínit, že školy musí být rozděleny na požární úseky. Ve školách nad 100 žáků / studentů je nutné, aby v nich byl umístěn rozhlas. Současným trendem je instalace detektorů kouře, sprinklerů a jiných zařízení. Přítomnost těchto zařízení však není z hlediska legislativy nezbytná [16].

Další skupinou jsou jednotlivci z řad pedagogů a lidí zapojených do dění ve školách. Motivací této skupiny mohou být dlouhodobé neshody s vedením školy, nevole k rozhodnutím školy, případně patologický vztah k osobě navštěvující školu. Vzhledem k věku této skupiny lidí již není problém nedostatek vědomostí či nízký věk. Celosvětovým trendem je to, že pedagogický personál nastupuje k výkonu povolání nejdříve po 24 roku svého života. Tudíž jde o osoby plnoleté, schopné si legálně obstarat palnou zbraň, hořlaviny či látky pro výrobu výbušnin. Jedná-li se o osoby s chemickým vzděláním nebo podobného typu, je velmi pravděpodobné, že tyto osoby disponují i vědomostním potenciálem k výrobě improvizovaných výbušných zařízení.

Obr. 2 Improvizovaná výbušná zařízení

Z útoků, které byly realizovány lidmi bez vazeb ke škole, je nejčastější motivací pomsta provozovateli, státu, nebo třeba i církvi. Případně jde o lidi, které k činu dohnala duševní nemoc. Specifikem těchto útočníků je neznalost prostředí, nejedná-li se o útočníky jednající v afektu, pak musejí tito útočníci před útokem provést alespoň letmý průzkum školy. Zde je vhodné zmínit, že samy školy útočníkům nevědomě usnadňují čin, když na své internetové stránky vkládají 3D interaktivní prohlídky, umožňující snadnou orientaci ve škole.

Skupiny žáci / studenti a učitelé / pedagogický personál jsou charakteristické svou znalostí prostředí, protože školu navštěvovali pravidelně. Znají především její bezpečnostní neduhy, evakuační trasy a plány, denní režim či místa s největší koncentrací lidí. Není proto pro ně problém nepozorovaně proniknout do těchto ústavů.

5.1.2 Útok skupiny

Školy jsou z bezpečnostního hlediska klasifikovány jako měkké cíle. Koncentrace velkého množství lidí a nízká úroveň zabezpečení dělá ze škol velmi lákavý cíl pro různé radikální skupiny a teroristické organizace. Agresorům poskytuje útok vhodný nástroj pro projekci agrese vůči provozovateli, státu. Výše uvedené organizace jsou dobře organizované a disponující materiálním a v neposlední řadě i vědomostním potenciálem pro uskutečnění útoku. Dalším specifikem této skupiny útočníků je kvalitní průzkum prostředí a

organizovanost. Časté jsou útoky za pomoci automatických palných zbraní, výbušnin a hořlavin, případně jejich kombinace.

Obr. 3 Automatická palná zbraň

Tato skupina je také typická snahou maximalizovat ztráty na životech. Ovšem působnost těchto skupin v rámci Spojených států amerických (dále jen USA) a Evropy dosud minimální. Tyto skupiny působí zejména v oblasti kontinentální Asie a Afriky [6].

5.2 Ochrana

Následující podkapitola popisuje, jak je možné zabezpečit školský objekt proti násilným agresím. Podkapitola je rozdělena do dvou částí. V první jsou popsány existující opatření proti útokům jednotlivce, a to včetně nevýhod těchto opatření. Následující část se zabývá opatřeními proti agresím skupin.

5.2.1 Ochrana proti útoku jednotlivce

Ochranu školských institucí lze rozdělit na technickou, organizační a fyzickou. Technická ochrana je zajišťována zařízeními, která plní funkci evidence, identifikace a dalších činností.

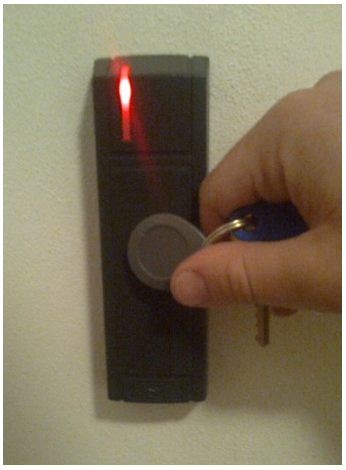

Obr. 4 Čtečka přístupového systému, včetně čipu

Často lze vidět na vstupech do škol dveře či turnikety otevírané identifikačními zařízeními. Mediem jsou karty či čipy. V ideálních případech je aplikováno striktní klíčové hospodářství, tudíž jsou rozděleny úrovně pro vstup a denní režim jednotlivých skupin. S tím souvisí i pravidelné aktualizace, přidávání a odjímání oprávnění pro vstup. Tento typ ochrany se nazývá organizační. Nutno uvést, že identifikační zařízení nemusejí být striktně umístěny jen do míst vstup do budov, mohou být umístěny prakticky všude tam, kde to technické dispozice budovy umožní. Je vhodné, aby vrátnice či recepce byly umísťovány do těch budov, kde jsou pro vstup užívány klíče. V jiných případech existence těchto prostor není nezbytná.

Dalším rozšířeným prostředkem ochrany u těchto institucí, kombinující fyzickou a technickou ochranu, je instalace CCTV a prostředků prostorové ochrany. Kamery jsou umísťovány zejména na vstupech do budov, ale i na vybraných místech, kde je předpokládána vysoká koncentrace osob. Obraz z těchto kamer bývá sveden na recepci či dohledové a poplachové přijímací centrum (dále jen DPPC) bezpečnostních agentur, případně na dispečink policie

Obr. 5 CCTV systém

Operátor CCTV má za úkol nepřetržitě sledovat dění na kamerách a vyhodnocovat průběh událostí. V praxi to tedy vypadá tak, že pokud operátor detekuje osobu v místech, kde by se neměla v danou chvíli pohybovat, dojde k alarmu odpovědného personálu a následně jsou provedeny kroky nezbytné k rychlému zabezpečení situace. U prostředků prostorové ochrany je postup stejný. Při obdržení poplachu, je poplach prověřen a dle jeho povahy jsou vykonány další opatření. Problémem tohoto typu ochrany je nemožnost jakéhokoliv akčního zásahu. Vždy je nutné, aby na místo byla vyslána ostraha. Nehledě na fakt, že vždy v průběhu zpracování poplachu vzniká časová prodleva, protože z technického a

personálního hlediska je nemožné, aby reakce byly okamžité. Nutno také brát v potaz, že masová výroba těchto detektorů vede v současnosti mnohdy k nevalné kvalitě výrobků a v důsledku toho dochází k planým poplachům [17], [18].

Dále je ochrana škol zajišťována pravidelným sběrem a analýzou informací o studentech a zaměstnancích, kteří vykazují známky odlišnosti od ostatních. Pokud se projeví známka odlišnosti jedince, stěžejním šetřením je vyjádření z oblasti psychologie, platí pro obě skupiny zainteresovaných osob, tj. žáci / studenti a učitelé / pedagogický personál. Váhu mají i informace poskytnuté například od rodičů během setkání s pedagogy, stejně jako patologické nebo agresivní projevy této skupiny osob.

Mnoho škol disponuje osazenou vrátnicí či recepcí. V ideálních případech je zde zaměstnáván člověk disponující vzděláním v oblasti bezpečnosti. Zvládá obsluhu detektorů, ústředny a dalších prostředků instalovaných v budově. Provádí pravidelné prohlídky budovy, dbá na zachování plášťové ochrany, zejména v místech přístupných ze země. Pozornost při obchůzkách věnuje střeše budovy, světlíkům, ochozům a místnostem technického zařízení budov. Tato ochrana by měla být realizována kontinuálně, v noci i ve dne. Není přípustné, aby se tatáž osoba podílela na dalších činnostech, například na úklidu [17].

5.2.2 Ochrana proti útoku skupiny

Platí vše, co bylo již uvedeno v předchozí části. Nutné je jen doplnit, že často dochází k zachycení plánu státními výzvědnými složkami, které pak předávají informace orgánům schopných zásahu, na těch pak je, aby odvrátily hrozící agresi.

6 SOUČASNÝ VÝVOJ V OBLASTI AGRESÍ PROBĚHLÝCH NA ŠKOLÁCH V EVROPĚ

Šestá část bakalářské práce popisuje podstatné incidenty, které proběhly na školách a nacházejí se na území kontinentální Evropy. Útoky byly řazeny chronologicky.

6.1 Erfurt, Německo

6.1.1 Popis útoku

26. dubna roku 2002 před polednem vnikl Robert Steinhäuser do budovy gymnázia v Erfurtu. Hned v místě vstupu do budovy vypálil několik ran na stojící učitele. Budovu dobře znal. Do října 2001 zde docházel do posledního ročníku. Od vstupu postupoval dále do prostor školy, kde hledal ve třídách vyučující.

Obr. 6 Gymnázium v Erfurtu [19]

Bezprostředně po začátku střelby informoval školník policejní orgány. Po příjezdu hlídky došlo k přestřelce, jeden z policistů byl zabit. Hlídka se stáhla, aby vyčkala příjezdu zásahové skupiny. Jednomu z vyučujících se podařilo lstí útočníka vlákat do prázdné třídy a zamknout jej tam. Sám útočník se nakonec v této místnosti zastřelil. Následný průzkum školy trval několik hodin, policie zejména prověřovala, zda útočníků nebylo více. Celkově útočník zabil 16 lidí, z nichž 14 obětí bylo z řad zaměstnanců školy, dvě děti byly zabity neúmyslně, když se útočník snažil střelbou zničit zámek dveří. Z informačních zdrojů nebylo možné dohledat, jaká bezpečností opatření byla ve škole realizována [19], [20].

Ozbrojen byl moderní brokovnicí Mossberg a pistolí Glock. Zbraně měl v držení legálně. Střelbu trénoval hned ve dvou střeleckých klubech.

Obr. 7 Pistole Glock

Tehdejší vrcholní představitelé Německa vyjádřili rozčarování a hlubokou soustrast všem pozůstalým [19].

6.1.2 Motivace

Robert Steinhäuser byl v říjnu roku 2001 vyloučen ze studia za padělání neschopenek. Z pozdějšího vyšetřování je patrné, že útočník své vyloučení ze studia těsně před závěrečnými zkouškami velmi těžce nesl. To bylo také důvodem, proč svůj útok realizoval právě v době jejich konání [19], [20].

6.2 Beslan, Rusko

6.2.1 Popis útoku

Prvního září roku 2004 se v prostorech školy v jihoruském Beslanu shromáždilo mnoho dětí a rodičů. Přibližně v 9:30 dorazil ke škole nákladní automobil a několik osobních aut, z nichž vyběhlo přes 30 ozbrojenců, kteří začali střílet naprázdno do vzduchu. Jeden z místních byl ozbrojen a vypálil několik ran po ozbrojencích, ti jej zastřelili. V nastalé panice byla většina osob odvedena do školní tělocvičny, kde následně ozbrojenci mezi rukojmími začali rozmísťovat výbušniny. Mezi rukojmí také ozbrojenci umísily černé vdovy opásané výbušninami. Před polednem se akce ruských ozbrojených složek rozběhla naplno. Budova školy obklíčena a v zázemí došlo ke stavbě polní nemocnice. V průběhu následujících dvou dní byly předkládány teroristům návrhy na propuštění rukojmích. Ozbrojenci však propustili jen velmi málo rukojmích. Tehdejší prezident Ruské federace

(dále jen RF) Vladimir Putin svolal bezpečnostní radu, na níž bylo jednáno o možných postupech při řešení situace. Během obléhání došlo k několika přestřelkám. Ozbrojenci již od prvního dne využívali rukojmí, zejména děti jako živé štíty v oknech. Třetího dne obležení se spustila střelba, síly FSB vstoupily do budovy. Jen pro úplnost je nutno uvést, že FSB je ruská bezpečnostní složky plnící zejména úkoly ochrany vnitřní bezpečnosti RF. Konkrétně při operacích u beslanské školy byli operativci této složky doplněni vojáky z různých složek ruské armády. Tato složka je dosud hlavní silou při potlačování nepokojů, které vzniknou na území RF. Na konci téhož dne bylo oficiálními místy armádních složek vydáno prohlášení, že došlo k likvidaci odporu ve škole. Při incidentu přišlo o život přes 330 rukojmích a přes 700 bylo zraněno.

Obr. 8 Zásah ruských sil [21]

Vybavení použité ozbrojenci při útoku pocházelo z výzbroje osetinských ilegálních armád. Vyšetřování prokázalo, že minimálně dva automobily použité při útoku byly kradené. Většina výbušnin použitých pro podminování bylo improvizovaných. Na škole nebyla instalována žádná bezpečnostní zařízení.

Ve věci útoku ruskými ozbrojenými složkami na beslanskou školy existují dvě vyšetřovací verze. V ruských mediích byla uváděna verze, že útok byl iniciován explozemi výbušnin v objektu školy. Aby došlo k minimalizaci ztrát, bylo rozhodnuto o útoku na objekt. Druhá naopak tvrdila, že útok spustil výstřel z granátometu, či jiné velkorážné zbraně, ze strany ruských ozbrojených složek. Tato verze byla uváděna zejména mimo ruská media. Ať byla skutečnost jakákoliv, osvobozovací akce v mnohém připomínala útok na sídlo afgánského

prezidenta Amína z roku 1979, kdy v nepřehledné situaci docházelo sovětskými ozbrojenými složkami k palbě do vlastních řad. Nehledě na skutečnost, že v beslanské škole bylo v době akce ruských sil přes tisíc civilistů [21].

Incident byl jedním z důvodů pro pokračování ruského vojenského angažmá v oblasti jižního Kavkazu. Akce proti odbojným skupinám v oblasti pokračují dosud [22].

Vše, co bylo sepsáno v této části práce, jen podtrhuje skutečnost, jak měkký cíl jsou školy celosvětově. Velké množství civilistů a minimální zabezpečení z těchto objektů dělají ideální cíl pro agrese podobných rozměru.

6.2.2 Motivace

Na úvod je nutno uvést, že již v 18. století došlo k značnému rozvoji islámu v oblasti dnešního Čečenska. Již v té době se vůdci Ruska snažili toto území podmanit, ovšem agresivita místního obyvatelstva a nevole k podrobování vedla k neúspěchům veškerých výprav do těchto oblastí. Až vytvoření Sovětského svazu a následné násilné připojení Čečenska Stalinem představovalo historický úspěch. S tímto obdobím jsou spojeny první geodetické vrty, při nichž bylo zjištěno, že v oblasti se nachází druhé největší naleziště ropy v Sovětském svazu. Po dobu existence Sovětského svazu byly patrné perzekuce ze strany sovětů vůči místnímu obyvatelstvu. Rozvolnění přišlo až s rozpadem Sovětského svazu a Jelcinovou politikou. Tudíž na začátku 90. let minulého století se ve velké míře začaly stavět v Čečensku minarety a obecně zde začal být velmi patrný vliv islámu. Následné politické tahanice o moc a touha po odplatě za 70. let perzekucí vedly k válkám v Čečensku. Čečenský odboj byl financován zejména z výpalného a dalších ilegálních činností, podporován byl bojovníky z Turecka, Spojených arabských emirátů a dalších zemí střední Asie. Materiální pomoci se mu dostávalo pašováním z Afganistanu, případně z bývalých vojenských skladů Sovětského svazu, které byly dislokovány na území Čečenska. Kvůli již zmíněné agresivní mentalitě Čečenců docházelo k útokům vůči objektům ruské samosprávy. Jedním z nich byl i útok na školu v jihoruském Beslanu [22].

6.3 Kauhajoki, Finsko

6.3.1 Popis útoku

15. září 2008 byl vyslýchán 22 letý mladík jménem Matti Juhani Saari, který vložil na internetový server pro sdílení videí záznam, v němž naznačoval, že by chtěl spáchat

masakr. Během výslechu se Saarimu podařilo přesvědčit policisty, že takového činu by nebyl schopen.

23. září 2008 ráno vstoupil v černém oblečení Matti Juhani Saari do školy odborné přípravy a ve sklepě této budovy pistolí usmrtil tři studenty. Prostory této školy mu nebyly cizí, Saari zde studoval na kuchaře. Následně se přesunul do třídy o patro výše, kde ve střelbě pokračoval. Z bezprostřední blízkosti usmrtil učitele matematiky a několik studentek. Následně z třídy odešel a v objektu střelbou zranil ještě jednoho studenta, načež se vydal hledat ředitele školy. V této chvíli se k objektu začaly sjíždět záchranné a ozbrojené složky. Příjezd ozbrojených složek a vznik bezvýchodné situace s největší pravděpodobností vedly útočníka k pokusu o sebevraždu.

Obr. 9 Ozbrojené složky v okolí školy [23]

Způsobené zranění však nebylo fatální, zemřel až o několik hodin později v nemocnici. Žádné medium nesdělilo, jaká bezpečnostní opatření byla aplikována ve škole.

Útočník disponoval platným střeleckým oprávněním, pistoli Walter P22 nabyl také legálně [23].

6.3.2 Motivace

Z výslechů útočníkova kamaráda Joni Helminena bylo zjištěno, že pachatel se netajil svým odporem vůči lidem a také měl velké zalíbení ve střelbě. Mimo jiné se chtěl Saari s největší pravděpodobností zviditelnit, vstoupit do povědomí lidí. Pro takové teorie

zejména svědčí vkládání videopříspěvku na server YouTube. V těchto videích naznačoval své úmysly [23], [24].

6.4 Winnenden, Německo

6.4.1 Popis útoku

Dne 11. března roku 2009 v 9:30 vstoupil Tim Kretschmer oděn celý v černém do prostoru Albertsvilleské reálky. Před incidentem do školy pravidelně docházel, tudíž se v prostorech velmi dobře orientoval. Při vstupu spustil střelbu do studentů a pedagogického personálu, nejvíce obětí zastřelil v třídách blízkých vstupu do školy. Mnohé oběti byly usmrceny sedíce ve školní lavici. Při nastalé panice studenti a personál školy unikly ze školy, někteří opustili školu i okny. Po pěti minutách od prvních výstřelů přijela ke škole policejní hlídka. Útočníkovi se podařilo uniknout a před psychiatrickou léčebnou smrtelně zranil další osobu. Následně se v oblasti rozběhlo policejní pátrání, byly stavěny zátarasy, nad městem kroužil vrtulník. Ani to pachatele nezastavilo a pár minut po poledni ukradl auto, s nímž dojel až do průmyslové zóny ve Wendlingenu, kde vnikl do autosalonu. V objektu ještě dokázal zastřelit prodejce a návštěvníka autosalonu. Následovalo obklíčení budovy policisty. Po krátké přestřelce, při níž byli postřeleni dva policisté, obrátil zbraň proti sobě. Celkově při incidentu přišlo o život 16 lidi [25].

Obr. 10 Strůjce útoku Tim Kretchmer [25]

Ozbrojen byl pistolí Beretta 92, kterou měl legálně v držení jeho otec.

V souvislosti s útokem se opět rozhořela debata jak těmto incidentům přecházet. Zde je nutné podotknout, že policejní činitelé vyjadřovali podporu pro elektronickou kontrolu

vstupů do školy. V důsledku útoku také německé orgány přistoupily k změnám v legislativě týkající se střelných zbraní [25], [26].

6.4.2 Motivace

Z vyšetřování vyplynulo, že útočník holdoval akčním počítačovým hrám a hororům. Navenek působil tichým dojmem, občas však měl sklony k aroganci. Média spekulovala o Kretschmerových duševních problémech, ty byly však následně rodinou popřeny. Následně bylo zjištěno, že za útokem stála dívka, které se chtěl činem pomstít za odmítnutí. Tato dívka byla jednou z prvních obětí [25], [27].

6.5 Trollhättan, Švédsko

6.5.1 Popis útoku

22. října 2015 v ranních hodinách došlo k útoku na základní školu Kronan v městě Trollhättan poblíž Göteborgu. Göteborg je druhé největší město Švédska. Útočníkem byl 21 letý Anton Lundin Petterson, absolvent technické univerzity. Ten v převleku za postavu z Hvězdných válek bez problémů vstoupil do školy a mečem zaútočil na čtyři osoby, z nichž dvě podlehly zraněním na místě, třetí později v nemocnici. Útočník byl postřelen policisty, když vzdoroval zatčení, na následky zranění zemřel. Své oběti si vybíral dle etnického původu. Z vyšetřování také vyplynulo, že škola byla v červnu roku 2015 pokutována městskou radou za nedostatky v oblasti zabezpečení, šlo zejména o volný přístup do prostor, kde neprobíhá výuka. Kuriózní je také fakt, že ve škole absentovala přítomnost jakéhokoliv hlásiče poplachu. V průběhu útoku se sám útočník fotil s žáky severského vzezření. Ti jeho přítomnost považovali za předčasnou oslavu svátku Halloween [28].

Obr. 11 Fotografie útočníka a studentů při útoku [28]

Bezprostředně po útoku se v mediálních kruzích a mezi politickými špičkami rozhořela debata o nízké úrovni zabezpečení škol ve Švédsku. Během několika předešlých let došlo k investicím do zabezpečení výrobních závodů a sídlišť, ve školách se však tento trend neprojevil. Mimo jiné byly patrné obavy z toho, že by bezpečnostní opatření působily nevhodně na studenty. Ve Švédsku je běžné, že budovy, které spadají pod státní správu, jsou volně přístupny [28].

6.5.2 Motivace

Trvající vstřícná politika švédských špiček vůči imigrantům ze Severní Afriky a Blízkého východu vede ve švédské společnosti k radikalizaci původního obyvatelstva. Nejrizikovější skupinou jsou mladí lidé, nemající stabilní zázemí. Útočník se otevřeně hlásil k nacistické ideologii, v prostředí internetu se vyjadřoval agresivně vůči přistěhovalcům. Jak vyplynulo z psychiatrických analýz iniciovaných vyšetřováním, Petterson byl samotář, žijící ve vlastním světě. Důležité je také podotknout, že škola, na které útok proběhl, se nachází v oblasti, kde téměř 40 procent celkové populace není původem ze Švédska [28].

7 SOUČASNÝ VÝVOJ V OBLASTI AGRESÍ PROBĚHLÝCH NA ŠKOLÁCH V USA

Následující část popisuje incidenty, které se odehrály ve školách na území USA. Opět došlo k chronologickému řazení incidentů. Je zde popsáno jen několik incidentů, klíčem při výběru byla mediální pozornost věnovaná uvedeným útokům.

7.1 Střelba na Virgina Tech, západní Virginie

7.1.1 Popis

16. dubna 2007 po sedmé hodině místního času se ozvala střelba z univerzitního kampusu přilehlého k technické univerzitě. Střelec byl později identifikován jako Seung-Hui Cho, student původem z Jížní Koreje. Obětmi střelby byli dva studenti místní univerzity. Vyšetřovatelé zjistili že Cho se do objektu dostal přes dveře, které byly vybaveny čtečkou magnetických karet. Po střelbě byla zalarmována policie i záchranné sbory, útočník však stačil z budovy odejít.

Obr. 12 Strůjce útoku Seung-Hui Cho [29]

Následně se vrátil na svou kolej, začal mazat emaily a také vyjmul pevný disk ze svého počítače. Pevný disk a mobilní telefon pak s největší pravděpodobností vhodil do blízkého jezera. Následně odeslal balíček s dokumenty, videonahrávkami a manifestem na ústředí mediální společnosti NBC. Po odeslání se vrátil zpět do objektu univerzity, konkrétně do objektu Norrison Hall. Zde řetězy uzavřel hlavní vchody do budovy a následně si udělal průzkum, kde se vyskytují studenti. Začal střílet a postupně se prostřílel několika třídami, s nikým neměl slitování. Konec řádění přišel až ve chvíli, když se sám útočník zastřelil, právě v tu chvíli pronikly bezpečnostní složky do budovy. Vedení školy v průběhu útoku

informovala studenty přes email, ať neopouští budovu, v níž se momentálně nacházejí. Včetně obětí z kampusu bylo zabito 32 lidí, dalších 23 bylo v průběhu incidentu zraněno.

Během útoku se mnozí studenti a vyučující před střelcovým běsněním skryli či dělali mrtvé. Díky tomu nebylo mrtvých ještě více.

Seung-Hui Cho byl při útoku vyzbrojen pistolemi Glock 19 a Walter P22. Do školy si přinesl velké množství munice. Kriminalisté později v jeho výbavě, kterou si přinesl do Norrison Hall, nalezli kladivo a nůž. Zbraně měl v držení legálně.

V důsledku incidentu se začalo diskutovat o potřebě kontrolovat zbraně, které jsou drženy lidmi psychicky nevyrovnanými, či duševně nemocnými [29].

7.1.2 Motivace

Útočník trpěl poruchou úzkosti a silnými depresemi, což vyústilo v provedení tohoto činu. Rodinou byl popisován jako extrémně plachý člověk. Bohužel odchodem z domu na vysokou školu nebylo možné ze strany rodiny jakkoliv mladíkovo chování usměrňovat, protože s Cho ztratili kontakt. Z vyšetřování vyplynulo, že největší motivací útočníka byl odpor vůči bohatým lidem [1], [29].

7.2 Střelba v Sandy Hook, Connecticut

7.2.1 Popis

14. prosince 2012 zastřelil Adam Lanza svou matku, která ležela v posteli. Následně usedl do matčina osobního automobilu a vyrazil do základní školy Sandy Hook. Před školou vozidlo odstavil a vstoupil hlavních vchodem do budovy. Hned ve vstupní hale spustil střelbu. Několik členů učitelského sboru se vydalo zjistit původ střelby, bezprostředně po té, co je útočník zpozoroval, začal do skupiny střílet. Poté Lanza pokračoval dále do objektu, kde bezhlavě pokračoval ve střelbě. V průběhu útoku našel třídu, v níž se skrývali děti společně s jejich vyučujícími. Vyšetřování ukázalo, že právě zde bylo zabito nejvíce obětí. Dle policejních záznamů 9:40 se útočník sám zabil. Pět minut po vstupu do objektu. Jak byla škola zabezpečena, nebylo možno dohledat. Celkově během řádění útočníka přišlo o život 28 lidí, včetně jeho matky, další dva lidi byli zraněni.

K zabití matky použil Adam Lanza loveckou malorážku, ve škole pak využíval moderní pušku typu AR-15 od výrobce Bushmaster, Glock 10 a SIG Sauer P226.

Obr. 13 Arzenál nalezený kriminalisty na místě činu [30]

S sebou měl značné množství munice, v autě ještě zanechal brokovnici Saiga, kterou při útoku nepoužil. Střílet útočníka naučila matka. Odborníci z oboru patologie konstatovali, že střílet uměl velmi dobře [30].

Vyučující se postupně s dětmi skrývali a barikádovali v objektu. Nebýt takto duchapřítomní, bylo by obětí podstatně více.

Média v USA věnovala značné části svých relací právě informování o útoku. Jedním z důvodů byl sílící tlak na regulaci zbraní. Tehdejší prezident USA Obama vyjádřil soustrast obětem i pozůstalým. Mimo jiné změnil svůj program a osobně se vydal na místo činu.

7.2.2 Motivace

Dle pozdějších vyjádření vyšetřovatelů Adam Lanza trpěl mnoha psychickými poruchami, mimo jiné i Aspergerovým syndromem. Také měl velké problémy navazovat přátelství. Kriminalisté při domovní prohlídce zajistili mnoho materiálů týkajících se útoků, jako byl ten, který vykonal. Dle jejich vyjádření, byl těmito útoky posedlý. Není, však jasné proč si vybral školu Sandy Hook, do níž chodily zejména děti do 10 let. Čin plánoval delší dobu, včetně toho že spáchá sebevraždu [1], [30].

7.3 Střelba v Umpqua, Oregon

7.3.1 Popis

Prvního října 2015 přibližně po 10:30 vstoupil student místní vyšší odborné školy v Umpqua Chris Harper do prostor školy.

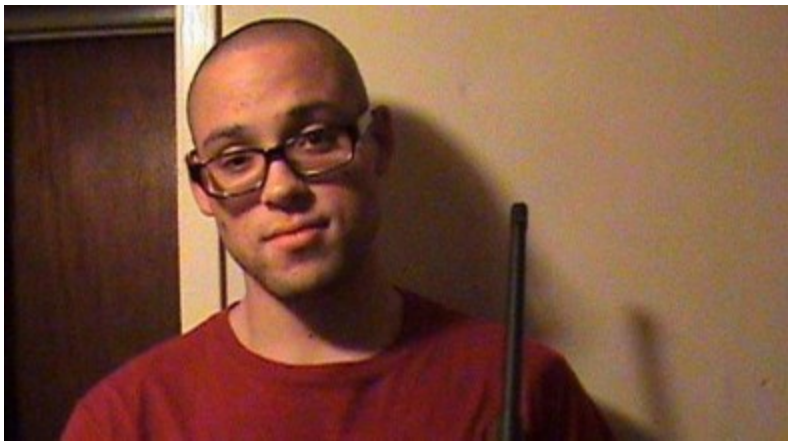

Obr. 14 Strůjce útoku Chris Harper [31]

Jeho další kroky vedly do třídy 15, kde nejprve zastřelil vyučujícího a následně přikázal, aby si studenti lehli na zem a začal se dotazovat na víru studentů. Někteří studenti se snažili klást odpor, střelec je však bez milosti střílel. Vybíral si pouze studenty, kteří se přihlásili ke křesťanství. Téměř ihned po začátku střelby byla informována policie a byly vyslány zásahové jednotky z blízkých okrsků. Jako první dorazili ke škole dva příslušníci policie v civilním oděvu, kteří spatřili útočníka ve vstupních dveřích budovy. Harper byl postřelen a přestřelka pokračovala ve škole, kde se útočník nakonec sám zastřelil. Následovala evakuace budovy, studenti opouštějící školy byly prošacování policejními orgány. Celkově během řádění střelce přišlo o život devět lidí, dalších devět bylo vážně zraněno.

Harper přišel do školy ozbrojen puškou typu AR-15 a několika krátkými palnými zbraněmi, vybaven byl velkým množstvím munice a také neprůstřelnou vestou. Zbraně patřily členům útočníkovi rodiny.

Tehdejší prezident USA Barrack Obama sdělil, že soucítí s obětmi řádění střelce a také změnil své plány. Na místo útoku se několik dní po incidentu vydal. Po útoku se také strhla debata mezi špičkami USA o větší regulaci palných zbraní. Opět však nebylo dosaženo závratných výsledků, protože lobby zbrojařů převyšuje možnosti tamního vládního aparátu [31].

7.3.2 Motivace

Chris Harper byl dle vyjádření okolí, ale i vyšetřovatelů velmi uzavřený člověk. Jeho matka sdělila médiím, že trpěl Aspergerovým syndromem. Policejní zdroje bezprostředně po útoku nepřímo sdělily, že za útokem mohla být snaha o zviditelnění, tolik typická pro

tyto typy agresí. Vzhledem k povaze duševního onemocnění střelce je pravděpodobné že podnět k výběru křesťanů coby cílů mohl být zcela nahodilý. Vyšetřování také ukázalo na skutečnost, že rodina, v níž útočník žil, velmi holdovala střelným zbraním. Tudíž si pro čin vybral právě několik kousků z domácího arzenálu [32].

8 SOUČASNÝ VÝVOJ V OBLASTI AGRESÍ PROBĚHLÝCH NA ŠKOLÁCH V ČESKÉ REPUBLICE

Kapitola popisuje útoky, které proběhly na území ČR včetně motivací útoků. Většinou se jedná o psychické problémy útočníka.

8.1 Hradec Králové

8.1.1 Popis útoku

Na pedagogické fakultě univerzity Hradec Králové dne 8. Prosince 2003 došlo k surovému napadení pedagoga doc. PhDr. Jana Laška, CSc.

Obr. 15 PhDr. Jan Lašek. CSc., v průběhu rekonvalescence [33]

Útočník byl identifikován jako 20 letý Martin Jelínek. V dopoledních hodinách, kdy pedagog pracoval na počítači, nepozorovaně vstoupil Martin Jelínek vybaven softbalovou pálkou do učitelovy kanceláře. Následně se útočník rozpřáhl a udeřil Laška do ramene. Ten se svalil na zem. Útočník v agresi pokračoval. Lašek se bránil a následně se mu podařilo vytlačit útočníka před kancelář. Před kanceláří jej útočník povalil na zem. Následovaly další údery, nakonec útočník přestal s útokem, odešel z kanceláře a opustil školu. Vzápětí byla volána policie. Během krátkého vyšetřování policisté nalezli útočníka v blízkosti školy. Prokuratura po vyšetření zprostila Jelínka v únoru 2004 obžaloby za ublížení na

zdraví a na základě rozhodnutí soudu mu byla vyměřena léčba. Disciplinární komise Martina Jelínka v důsledku útoku nevyloučila ze školy, přihlédla především k nálezům vyšetřování o jeho duševním stavu.

Útočník byl v době útoku studentem univerzity, s největší pravděpodobností tedy svých využil znalostí školy, aby se nezpozorován dostal do objektu i se softballovou pálkou [33], [34].

8.1.2 Motivace

Prvními spekulace se opíraly o možnosti, že byl útočník v době útoku pod vlivem drog. Postupně však z vyšetřování vyplynulo, že mladík byl v době útoku nepříčetný. Trpěl vleklými psychickými problémy, které vyústily v napadení pedagoga [34], [35].

8.2 Svitavy

8.2.1 Popis útoku

Prvního března roku 2004 došlo k napadení pedagoga svitavského učiliště Bohuslava Šíbla. Agresorem byl 16 letý student, který nožem během vyučování zaútočil na pedagoga. Pedagog po převozu do nemocnice zemřel. Policisté v průběhu vyšetřování klasifikovali napadení jako vraždu. Ze zpráv uvedených v tehdejších periodikách je patrné, že následky útoku zasáhly mnohé obyvatele Svitav, oběť byla váženým a známým občanem. Mladík si za svůj čin odseděl devět let ve vězení [36], [37].

K útoku došlo jen několik týdnů po přijetí zákona ochraně mladistvého podezřelého. Což soud nijak neovlivnilo, ovšem kvůli věku studenta byly medií sdělovány pouze kusé informace.

8.2.2 Motivace

Z výpovědí okolí se jednalo o klidného a tichého mladíka působícího samotářsky a trávícího mnoho času u počítače. Bezprostředně po útoku se vyslovila jedna psychiatrička blízkých vyšetřování, že vzhledem k věku mladíka je nepravděpodobné že by za útokem stála duševní nemoc. Pravděpodobněji se však jevila nahromadění agrese v důsledku úzkostí ze stresové situace [36], [37].

8.3 Havířov a Žďár

8.3.1 Popis útoku Havířov, Moravskoslezský kraj

22. května 2012 po poledni vstoupila do objektu žena oděna celá v černém. Později byla tato žena identifikována jako Barbora Orlová. Ve školní jídelně se domáhala vydání sedmileté holčičky. Vychovatelka Lenka Slavíková, se ženě postavila na odpor. Barbora Orlová ji následně pobodala, zejména v oblasti břicha a holčičku se jí podařilo odvléci do kanceláře. Bezprostředně po útoku na vychovatelku byla zalarmována policie a následně došlo k evakuaci školy. Pobodaná žena byla předána do lékařské péče. Následovalo vyjednávání s ženou, ale únoskyně byla neústupná. Proto policejní síly vhodily do objektu dýmovnici, holčičku osvobodily a ženu zneškodnily [38], [39].

Orlová mimo nože měla při útoku u sebe ještě několik nespecifikovaných zbraní.

Vychovatelka, která vlastním tělem kryla děti, byla vyznamenána tehdejším primátorem Havířova Zdeňkem Osmanczykem.

Obr. 16 Lenka Slavíková, během rekonvalescence [38]

Bezprostředně po útoku se rozhořela debata o zabezpečení školních jídelen a prostorů k nim náležejícím. Šlo zejména o fakt, že se ve školních jídelnách stravují nejen žáci, studenti a pedagogický personál, ale i lidé využívající možnost levné stravy. Není však v možnostech škol, aby docházelo i k identifikaci těchto osob [40].

8.3.2 Popis útoku Žďár nad Sázavou, Vysočina

14. Října 2014 se 26 letá žena, později identifikovaná jako Barbora Orlová, vmísila mezi studenty Střední školy obchodní a služeb ve Žďáru nad Sázavou a hlavním vchodem vstoupila do objektu. V prostoru šatem začala napadat studenty. V průběhu agrese se zaměřila na jednu studentku. Student Petr Vejvoda se postavil Orlové na odpor a snažil se ženu odzbrojit. Utržil však zranění neslučitelná se životem.

Obr. 17 Přesun policistů k budově [41]

Následně byla zraněna ještě jedna studentka. Došlo k panice a žena vzala další studentku jako rukojmí a odtáhla ji do šaten. Kolem osmé hodiny přijela k objektu policie a prostor obehnala páskou, až do 11 hodiny však nedošlo k evakuaci budovy. Byl vyslán policejní vyjednavač. Bohužel vyjednávání úspěch nepřineslo, agresivní žena vyjednavače atakovala v oblasti hlavy. Po předání vyjednavače zdravotníkům do budovy vtrhla zásahová jednotka dukovanských elektráren. Ta taserem zneškodnila útočnici a osvobodila rukojmí [41].

Škola byla vybavena vstupem na čipy u vstupu do školy.

Žena čin vykonala velkým nožem, media hovořila o 40 až 50 centimetrech. Není však jasné jak si jej obstarala.

Premiér Bohuslav Sobotka v den útoku měl ve Žďáru meeting, vzhledem k vážnosti věci setkání zrušil a pokračovat do Vyškova [41].

8.3.3 Motivace

Barbora Orlová trpí schizofrenií a po prvním útoku jí byla nařízena ústavní léčba. Po roce a půl byla propuštěna do domácího léčení. Její matka sdělila médiím, že v době po propuštění nevykazovala žádné duševní poruchy, naopak byla velmi empatická. Žádné medium však neinformovalo, co Orlovou vedlo k tomu, aby dvakrát vzala rukojmí. Z výpovědí svědků však vyplynulo, že při druhém incidentu křičela, že chce být zabita policisty [42], [43], [44].

8.3.4 Důsledky incidentu

Tehdejší ministr školství Marcel Chládek nechal školu prověřit, zda byla učiněna dostatečná opatření pro zabránění vniknutí nepovolaných osob. Šetření žádné vážné pochybení nenalezlo. V roce 2015 media informovala o zvýšeném zájmu o zlepšení technického zabezpečení škol.

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy byl vydán na začátku roku 2015 dokument s názvem Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáku a studentů ve školách a školských zařízeních, který obsahuje vymezení nutných opatření pro dodržení patřičné míry bezpečnosti. Dokument popisuje, jaké jsou možnosti vedení školy v oblasti zabezpečení škol. Zmiňuje se například o vytvoření společensky účelného pracovního místa, vrátného. Na toto místo může být dosazena osoba dlouhodobě vedená v evidenci Úřadu práce České republiky. Díky prosazování aktivní politiky proti nezaměstnanosti je mzda tomuto pracovníkovi vyplácena Úřadem práce. Dále je nutno zmínit že dokument uvádí informace k čerpání dotací k technickému zabezpečení škol. Na závěr nutno podotknout, že tento dokument obsahuje informace pouze pro mateřské, základní a střední školy. Informace pro vysoké školy se v něm nenacházejí [3], [4].

II. PRAKTICKÁ ČÁST

9 ANALÝZA PROBĚHLÝCH INCIDENTŮ VE ŠKOLÁCH

V této části práce je navázáno na teoretickou část a byla zpracována analýza incidentů a následně došlo ke zpracování komparace mezi incidenty, které se odehrály v Evropě, USA státech amerických a České republice.

9.1 Evropa

Uvedené incidenty jsou typické tím, že útok byl proveden většinou duševně nemocnými jedinci. V motivaci k útokům není možné sledovat nějaký patrný trend, ale ojediněle jsou útočníci motivováni předešlými, úspěšnými incidenty. Pokud byl čin vykonán střelnou zbraní, pak byl útočník členem střeleckého spolku. Holdoval zbraním. Útočníci si většinou k činu vybrali krátkou palnou zbraň a byli velmi často oděni v černém. Vypozorovat lze také další věc, a to skutečnost, že pokud si útočník v průběhu agrese nevezme život, pak je zabit při zásahu ozbrojených složek.

Tab. 1 Sumarizace incidentů v Evropě

Místo incidentu	Stát / Oblast	Typ školy / Počet obětí	Použitá zbraň/ zbraně	Osud pachatele	Duševní nemoc	Věk pachatele	Vztah vůči škole
Erfurt	Německo / Durynsko	Gymnázium / 16	Brokovnice, pistole	Po útoku spáchal sebevraždu	Ne	19	Student
Beslan	Rusko / Severní Osetie-Alanie	ZŠ / přes 330	Automatické pušky, výbušniny	Většina zabita při akci FBS	Ne	Věk není upřesněn (více než 30 útočníků)	-
Kauhajoki	Finsko / Jižní Pohjanmaa	Škola odborné přípravy / 10	Pistole	Po útoku spáchal sebevraždu	Ne	22	Student
Winnenden	Německo / Bádensko-Württembersko	Gymnázium / 16	Pistole	Po útoku spáchal sebevraždu	Ne	17	Student
Trollhättan	Švédsko / Västergötland	ZŠ / 3	Meč	Policisty byl postřelen, v nemocnici na následky zemřel	Ne	21	Student

9.2 Spojené státy americké

Pro incidenty, které se udály na území USA je typická realizace za pomoci palných zbraní a také to, že útočník si dopředu čin dobře naplánoval. Fakt, že jsou při těchto incidentech používány zcela výlučně střelné zbraně, je dán tamní dostupností. Obyvatelstvo USA má v držení značné množství palných zbraní. Běžné je, že rodiče učí vlastní děti střílet. Pak ale vyvstává problém, když děti pro ventilaci agrese využijí právě střelných zbraní rodičů

například ve škole. Mnohokrát byl medii v USA omílán problém držení zbraní a ještě v budoucnosti bude, ovšem dosud nedošlo k výrazné regulaci prodeje zbraní ze strany vlády. A ani nedošlo k zavedení výraznějších regulí pro nabytí zbraní. Na vině je silné lobby zbrojařů a také historický význam střelných zbraní v této zemi. Strůjci incidentů si ve většině případů vzali sami život.

Při hodnocení těchto incidentů musí být také přihlíženo k míře kriminality v USA. Konkrétně k faktům, že mnohé incidenty se ani nedostanou do sdělovacích medií. Důvodem je četnost těchto incidentů.

Tab. 2 Sumarizace incidentů v USA

Místo incidentu	Oblast	Typ školy / Počet obětí	Použitá zbraň/ zbraně	Osud pachatele	Duševní nemoc	Věk pachatele	Vztah vůči škole
Virgina Tech	Virginie	Univerzita / 23	Pistole	Po útoku spáchal sebevraždu	Ano	23	Student
Sandy Hook	Connecticut	ZŠ / 28	Automatická puška, pistole	Po útoku spáchal sebevraždu	Ano	20	Student
Umpqua	Oregon	VOŠ / 9	Automatická puška, pistole	Po útoku spáchal sebevraždu	Ano	26	Student

9.3 Česká republika

V České republice se incidentů dosud odehrálo velmi málo. Z incidentů zahrnutých do práce je patrné, že časté je užití nože a také fakt, že pachatelé těchto činů byli stiženi duševní nemocí. Dalším patrným trendem je minimální příprava útoku, útočníci jednali v afektu. Dosud se v České republice neodehrál incident, při němž by zaútočil zaměstnanec školy. Dosud při akci ozbrojených složek nebyl ani jeden ze strůjců útoku usmrcen.

Tab. 3 Sumarizace incidentů v ČR

Místo incidentu	Oblast	Typ školy / Počet obětí	Použitá zbraň/ zbraně	Osud pachatele	Duševní nemoc	Věk pachatele	Vztah vůči škole
Hradec Králové	Královehradecký kraj	Univerzita / 0	Softballová pálka	Nařízena ústavní léčba	Ano	20	Student
Svitavy	Pardubický kraj	Škola odborné přípravy / 1	Nůž	Odsouzen do vězení	Ne	16	Student
Havířov	Moravskoslezský kraj	ZŠ / 0	Nůž	Nařízena ústavní léčba	Ano	24	_
Žďár nad Sázavou	Kraj Vysočina	Škola odborné přípravy / 1	Nůž	Nařízena ústavní léčba	Ano	26	-

9.4 Komparace

S výjimkou incidentu v jihoruském Beslanu, co do počtu obětí útoků, vedou statistiku Spojené státy americké. Tento fakt je dán, jak již bylo zmíněno, dostupností střelných zbraní a jejich snadnou zneužitelností.

Incidenty ve zpracovávaných oblastech byly iniciovány z rozličných důvodů a bohužel není možné vyvodit jasný trend. Nutné je však poznačit, že útočníci byli většinou pozdějším vyšetřováním shledání jakožto duševně nemocní. Případně viděli v činu způsob jak se zviditelnit, vstoupit do dějin. A v mnoha případech si v průběhu incidentu vzali vlastní život.

Českou republiku je velmi obtížné komparovat se zbytkem Evropy a USA. Důvodem je malé množství incidentů. Toto množství není dáno tím, že by v naší vlasti byly školy zabezpečenější, než tomu je ve zbylých oblastech uvedených v práci. Tento fakt je spíše dán statisticky, Česká republika má podstatně menší populaci než ostatní dvě zpracovávané oblasti.

10 BEZPEČNOSNTÍ ANALÝZA ŠKOL VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Další kapitola praktické části bakalářské práce popisuje bezpečnostní analýzu škol nacházejících se ve Zlínském kraji. Náhodně byly vybrány školy rozličných druhů. Největší pozornost byla věnována mateřským, základním a středním školám. Nálezy byly zpracovány formou tabulky a závěr patřil analýzám webových stránek.

10.1 Bezpečnostní analýza mateřských škol ve zlínském kraji

Bylo vybráno pět mateřských škol ze Zlínského kraje, které pro potřeby práce získaly označení 1 až 5. V tabulce č. 1 je zdokumentováno několik podstatných informací, které byly využity jako vodítko při bezpečnostní analýze. Důraz byl kladen zejména na počet vstupů, nebyl však vynechán ani popis prvků režimových opatření.

10.1.1 Popis škol zvenčí

Popis zvenčí představuje soubor nalezených opatření, kterými je zamezeno vniknutí osob do perimetru objektu a vnitřních prostor budovy. Atribut viditelnost do budovy, umístěný v tabulce, podává informaci o tom, zda správa školy dbá i na to, aby nebylo možné dění uvnitř pozorovat. V krajním případě tedy školky, které mají dobrou viditelnost do vnitřních prostor, jsou potenciálně více zranitelné střelbou z okolních budov. Prevence je však snadná a není ani nákladná, stačí instalace žaluzií či rolet do oken. V některých objektech by postačovaly i závěsy.

Oplocení je velice důležitým prvkem perimetrické ochrany. Z průzkumu vyplynulo, že oplocení je tvořeno zejména pletivem a dosahuje výšky 165 cm. Žádný objekt nedisponoval mikrovlnnými detektory, či jinými prvky obvodové ochrany. Bylo zjištěno, že ani na jednom objektu není perimetr objektu dostatečně zajištěn. Oplocení lze přelézt a lze nepozorovaně proniknout do objektu, nehledě na fakt, že v několika případech nebyly sloupky pro oplocení ani dostatečně zapuštěny do země. Také se našly případy, kdy zámkový systém aplikovaný na oplocení objektu nebyl schopen plnit svou funkci, potažmo vrátka vedoucí do objektu nebylo možné ani uzavřít.

Tab. 4 Popis škol zvenčí, mateřské školy

MŠ	Vstupy do budovy	Viditelnost do budovy	Oplocení objektu	Kamerový systém
1	Jeden	50%	100%	Ano
2	Jeden	20%	40%	Ano
3	Dva	20%	40%	Ano
4	Jeden	90%	100%	Ne
5	Dva	90%	40%	Ne

10.1.2 Popis škol zevnitř

Následující část popisuje, jakými bezpečnostními prvky disponovaly mateřské školy a jaká režimová opatření byla aplikována. Atributem volný průchod přes vstup (čas) je myšlen časový úsek, kdy bylo zjištěno, že je budova otevřena a hypoteticky do ní může kdokoliv vstoupit. Pokud byly ve vstupních prostorech budovy vyvěšeny informace o tom, kdy není nutné pro vstup využít venkovní telefon, či jiné zařízení, pak byly tyto informace zaneseny do sloupce upozornění na omezenou dobu vstupu.

Tab. 5 Popis školy zevnitř, mateřské školy

MŠ	Vrátnice	Počet CCTV při vstupu	Technické prostředky verifikace vstupu	Volný průchod před vstup (čas)	Upozornění na omezenou dobu vstupu
1	Ne	1	Videotelefon	6:30 – 8:00 12:00 – 12:30	Ano
2	Ne	0	Videotelefon	6:30 – 8:00	Ne
3	Ne	1	Venkovní telefon	6:30 – 16:30	Ne
4	Ne	0	Čip, venkovní telefon	Ne	Ne
5	Ne	0	Čip, venkovní telefon	Ne	Ne

10.1.3 Analýza webových stránek

V současnosti mají webové stránky všechny typy škol. Většina webových stránek mateřských škol jsou si obsahově velmi podobné, ovšem najdou se i výjimky.

Obecně lze říci, že webové stránky mateřských škol jsou hodně obsáhlé, zejména co se týče informací o fungování školy. Z bezpečnostního hlediska je absence virtuální prohlídky na webových stránkách přijímána jako pozitivum. Ani jedna z uvedených mateřských škol neuvádí informace o jednotlivých žáčcích. Snímky ve fotogaleriích nebyly dostatečně podrobné, aby z nich bylo patrné cokoliv zneužitelného. Fotografie objektů zvenčí byly na webových stránkách uvedeny, ale ve většině případů nabývaly pouze ilustrativního charakteru.

Tab. 6 Analýza webových stránek, mateřské školy

MŠ	Virtuální prohlídka	Denní harmonogram	Fotogalerie budovy	Krizové plány	Aktuálnost webových stránek	Otevírací doba	Seznam žáků
1	Ne	Ano	Neúplná	Ne	Ano	Ano	Ne
2	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne
3	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
4	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
5	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne

10.1.4 Bezpečnostní prohlídka objektu

Bezpečnostní prohlídka byla prováděna:

- žena
- žena v doprovodu muže

Prohlídka měla dva cíle. První cíl byl prověřit režimová opatření ve vybraných školách. Druhým pak, zda je možné dostat se do ředitelny, bez toho aniž by personál školy projevil snahu o identifikaci osoby či osob pohybujících se po budově. Z informací získaných při prohlídkách byl následně zpracován výstup formou tabulky. Na tomto místě je ještě vhodné uvést, že ani jedna z osob konajících prohlídku se před personálem školy neskrývala. Personál nereagoval i přes to, že osoby pohybující se po škole do prostředí očividně nepatřili. Výjimku tvořily pouze VŠ.

Během fyzické návštěvy školy bylo zjištěno, že ředitelé školek jsou pracovně značně vytíženi a ve většině případů delegovali dotazy na nižší personál, který však neměl kompetentní rozhled ani informace k zodpovězení jim předloženého dotazníku. V důsledku této skutečnosti bylo žádáno, zda by komunikace mohla proběhnout přes internet. Ačkoliv byl email s dotazníkem odeslán, žádná z analyzovaných škol neodeslala odpověď.

Tab. 7 Bezpečnostní prohlídka objektu, mateřské školy

MŠ	Vniknutí do budovy	Použit vchod	Doprovod	Doba do prvního pokusu o identifikaci [minuty]	Ověření ze strany školy zda byla navštívena ředitelna	Spolupráce s vedením	Požadavek na potvrzení určení informací
1	Ano – dveře otevřeny	Hlavním	Ano	3	Ne	Ne	Ne
2	Ano – školnice otevřena	Hlavním	Ano	Ano, okamžitě	Ne	Ne	Ne
3	Ano – dveře otevřeny	Hlavním	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
4	Ano – otevřela vycházející osoba	Hlavním	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
5	Ano – otevřela vycházející osoba	Hlavním	Ano	5	Ne	Ano	Ne

10.1.4.1 Návštěva mateřské školy 1

Do školy bylo proniknuto přes hlavní vstup, když adolescent, který dovedl mladšího sourozence, odcházel z budovy. Po třech minutách pohybu po škole došlo k setkání se zaměstnankyní školy konající úklidové služby. Této osoby se bylo dotázáno na cestu k ředitelce školky. Sama se nabídla, že ji přivolá. Po několika minutách uklízečka informovala, že ředitelka školy delegovala zodpovězení dotazů na učící kolegyni. Ta při

rozhovoru nepůsobila kompetentním dojmem. Proto byla požadována komunikace přes email. Ačkoliv email s dotazníkem byl okamžitě odeslán, nedošlo k odpovědi.

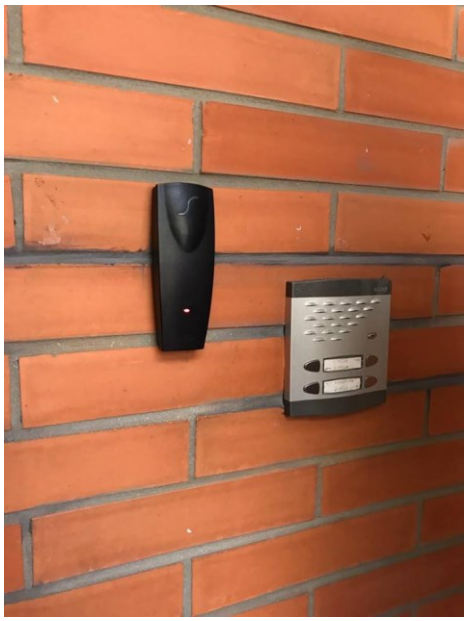

Obr. 18 Venkovní telefon mateřské školy 1

10.1.4.2 Návštěva mateřské školy 2

U vstupu do školy byl shledán nedostatek v podobě odhalených vodičů elektrického proudu volně visících z pláště budovy. Tyto vodiče zde pravděpodobně zbyly po kamerovém systému a dosud nebyly odstraněny. Důvodem pro tyto úvahy je fakt, že šlo o sedm vodičů s malým průřezem a tenkou izolací.

Obr. 19 Odhalení vodiče u mateřské školy 2

Do objektu bylo vniknuto přes vstupní dveře, které otevřela školnice.

Došlo ke komunikaci:

> Školnice: „Dobrý den, pojďte dál a promiňte, že jsem si Vás nevšimla dříve.“
>
> Osoby konající průzkum školy: „Dobrý den, to je v pořádku, děkujeme,“
>
> Školnice: „Koho hledáte?“
>
> Osoby konající průzkum školy: „Paní ředitelku.“
>
> Školnice: „Momentálně není přítomna, zaskakuje zítra za učitelku, tak si dnes vzala volno.“
>
> Osoby konající průzkum školy: „Dobře děkujeme za informaci.“

V této chvíli školnice odešla do prostor její kanceláře a byl započat průzkum školy. Ve vstupní hale se nacházel modul od společnosti PARADOX, jenž nebyl uzamčen.

Obr. 20 Volně přístupný prvek elektronického zabezpečení mateřské školy 2

Několik dalších minut pokračoval průzkum školy, nakonec byla budova opuštěna vstupní dveřmi.

Obr. 21 Venkovní kamera mateřské školy 2

10.1.4.3 Návštěva mateřské školy 3

Tato mateřská škola je specifická dvěma vstupy do budovy, jimiž se bylo možné volně dostat do školy. Budovou se bylo možné volně pohybovat. Dokonce bylo zjištěno, že vnitřní prvky technického zařízení budovy jsou volně přístupné. Riziko sabotáže je v tomto případě obrovské. Po 15 minutách se jedna z učitelek dotázala na důvod návštěvy. Byly vysvětleny důvody prohlídky a byla projevena snaha o kontakt s ředitelkou školy. Ke kontaktu nedošlo, opět její vysoké pracovní nasazení zabránilo rozhovoru. Následně byla budova opuštěna.

10.1.4.4 Návštěva mateřské školy 4

Škola je situována do blízkosti zástavby panelových domů, budova disponuje oplocením po celém obvodu. Z prvotního průzkumu bylo patrné, že škola neučinila žádné kroky pro snížení viditelnosti do budovy. Oplocení je u tohoto objektu doplněno o vstupní branku se zámkem v žalostném stavu. Vstup do budovy vyžaduje vstupní médium v podobě čipu, nalevo od dveří jsou umístěny tlačítka. Ty rozezvučují zvukovou signalizaci ve třídách. Při průzkumu objektu bylo umožněno vniknutí do budovy přes otevřené dveře, jimiž vyšel z objektu rodič jednoho z dětí. V objektu se bylo možné pohybovat nerušeně, nikdo se nezajímal o důvod návštěvy školy. Ředitelka momentálně nebyla přítomná v ředitelně a měla na dveřích jasné upozornění, že je přítomna pro návštěvy vždy během pondělí

v rozmezí určité doby. Průzkum školy trval 15 minut, s tím, že bylo zjištěno vše nutné pro analýzu. Nakonec byla budova opuštěna dveřmi, jimiž bylo do budovy vstoupeno. V budově nebyly nalezeny prostředky CCTV.

10.1.4.5 Návštěva mateřské školy 5

Při pohybu po obvodu objektu bylo zjištěno, že objekt je částečně oplocen nízkým pletivem, zbytek bariéry tvoří budova samotná. Vstupní vrátka byla v době návštěvy otevřená. K vniknutí do budovy stačilo vyčkat na odcházejícího rodiče dítěte. Hned za vstupem do budovy se nacházela šatna. Po pěti minutách zde došlo ke konverzaci s maminkou jednoho z dětí. Tato osoba byla dotázána, je-li v jejich možnostech informovat o návštěvě ředitelku, či jiný kompetentní personál. Po určité době dorazila zástupkyně ředitele, která poskytla odpovědi na většinu otázek.

Bylo zjištěno, že budova disponuje dvěma vstupy. Z nichž jeden je pro rodiče s dětmi, druhý pro zaměstnance. Oba disponují čtečkou karet. Důležitým zjištěním bylo, že rodiče mohou mít více než jednu čipovou kartu. Díky těmto kartám je zaručeno striktní dodržování režimu. Ve všech třídách této školky je instalováno tísňové tlačítko, odesílající poplach na dispečink policie. Tlačítka jsou umístěna tak, aby bylo zamezeno planým poplachům, které by mohly způsobit děti. Během rozhovoru si zástupkyně nevyžádala potvrzení o tom, že informace budou využity v rámci bakalářské práce. Pozitivní je fakt, že zástupkyně nabídla svou pomoc při zodpovězení otázek přes email či telefon. Následně došlo k opuštění budovy.

10.2 Bezpečnostní analýza základních škol ve zlínském kraji

Obdobně jako u mateřských škol došlo k číselnému označení těchto škol. Opět byly školy vybrány zcela nahodile.

10.2.1 Popis škol zvenčí

Vzhledem k tomu, že prostory základních škol jsou rozlehlejší, než u mateřských, mají proto i více vstupů. Většina analyzovaných škol disponovala dvěma vstupy. Viditelnost do základní školy 1 – 2 byla minimální a to díky zataženým žaluziím, které kryly téměř 90% plochy oken. Ani u jedné školy nebyl instalován plot po celém obvodu.

Tab. 8 Popis škol zvenčí, základní školy

ZŠ	Vstupy do budovy	Viditelnost do budovy	Oplocení objektu	Kamerový systém
1	Dva	0%	Žádné	Ano
2	Dva	0%	Žádné	Ano
3	Jeden	100%	Žádné	Ano
4	Dva	100%	Žádné	Ano
5	Dva	100%	Žádné	Ano

10.2.2 Popis škol zevnitř

Následuje výčet poznatků o režimových opatřeních budovy a technických prostředků aplikovaných v prostoru školy. Dle nařízení konkrétní školy mají stanovenou provozní dobu. Ve většině případů tedy vrátní opouštějí pracoviště kolem 15 hodiny. Po uplynutí této doby je vstup do budovy podmíněn užitím domovního telefonu či videotelefonu.

Vstupy do škol byly vybaveny zejména čtečkou čipů. Volným průchodem přes vstup disponovaly pouze dvě školy v nejvíce exponovaném čase, a to od 7:40 do 8 hodin. Díky čemuž se dalo do budovy vstoupit. Tento nedostatek byl suplován přítomností vrátného za vstupem. Upozorněním na omezenou dobu vstupu nedisponovala žádná z uvedených škol.

Tab. 9 Popis škol zevnitř, základní školy

ZŠ	Vrátnice	Počet CCTV při vstupu	Technické prostředky verifikace vstupu	Volný průchod před vstup (čas)	Upozornění na omezenou dobu vstupu
1	Ne	1	Čip	Ne	Ne
2	Ano	1	Čip	Ne	Ne
3	Ano	2	Čip	Ne	Ne
4	Ano	1	Čip, videotelefon	7:40 – 8:00	Ne
5	Ano	1	Čip, videotelefon	7:40 – 8:00	Ne

10.2.3 Analýza webových stránek

Webové stránky základních škol, jsou dosti obsáhlé a na mnohých jsou dostupné i informace o jiných aktivitách škol, netýkající se výuky. Jde zejména o sportovní aktivity či kroužky. Základní školy zaměřené na výuku cizích jazyků na svých webových stránkách informují o možnostech jazykových kurzů. Z hlediska bezpečnostní analýzy je zde vidět pochybení ze strany vedení. Žádná z analyzovaných základní škol nedisponovala na webových stránkách informacemi o tom, zda jsou vypracovány plány pro krizové situace. Informování rodičů o tom, že škola těmito plány disponuje je vhodné z důvodu snížení obav o zdraví jejich dítěte. Nutno ještě zmínit, že když už byla na těchto stránkách zmínka o krizových situacích, tak se daná škola odkazovala na webové stránky zlin.eu, kde by se tyto informace měly nacházet.

Virtuální prohlídkou disponovala pouze jedna z analyzovaných základních škol. Součástí této prohlídky byl náhled do učeben a detailní pohledy na jednotlivá patra. Během virtuální prohlídky bylo zjištěno, že bezpečnostní prvky užité uvnitř budovy nebyly nikterak maskovány. Na webových stránkách tří škol byly k nahlédnutí i rozvrhy konkrétních studentů v dané třídě, téměř všechny základní školy uváděly denní plán provozu. Webové stránky dvou škol disponovaly 2D plány škol, v nichž byl uveden popis umístění jednotlivých učeben. Tato zjištění jsou z hlediska bezpečnostní analýzy vnímány velmi negativně. Jen krátký nástřel toho, co by se mohlo stát. Ze statistik vyplývá, že každý druhý sňatek v České republice končí rozvodem. Rodič, jemuž byla soudně vyměřena doba pro styk s dítětem, pak z výše uvedených informačních zdrojů dostává do rukou nástroj, díky němuž má podstatně ulehčen únos dítěte.

Tab. 10 Analýza webových stránek, mateřské školy

ZŠ	Virtuální prohlídka	Rozvrhy konkrétních studentů	Fotogalerie budovy	Zveřejněný krizový plán	Webové stránky aktualizovány	Otevírací doba	Plán rozmístění učeben
1	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
2	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano
3	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
4	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne
5	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne

10.2.4 Bezpečnostní prohlídka objektu

Prohlídky základních škol byly zajímavější. Zejména kvůli faktu, že výuka na základních školách probíhá pro podstatně více dětí než ve školách mateřských. Na tyto školy se můžeme dívat hned z několika hledisek. Například to může být pohled coby na měkký cíl, kdy jde agresorovi o největší ztráty na životech a pak například z čistě kriminálního hlediska. Dle statistik od roku 1989 společnost v České republice bohatne. Tudíž žáci základních škol již nedochází pouze s tím, co k výuce nutně potřebují. Jde zejména o drobnou elektroniku, která je pro různé kriminální živly značně zajímavá.

Tab. 11 Bezpečnostní prohlídka objektu, mateřské školy

ZŠ	Vniknutí do budovy	Kterým vchodem bylo do budovy vniknuto	Doprovod	Doba do prvního pokusu o identifikaci [minuty]	Ověření ze strany školy zda byla navštívena ředitelna	Spolupráce s vedením	Požadavek na potvrzení určení informací
1	Ano	Bočním	Ne	Ano, okamžitě	Ne	Ne	Ne
2	Ano	Bočním	Ano	Ano, okamžitě	Ne	Ano	Ano
3	Ano	Hlavním	Ano	Ano, okamžitě	Ne	Ano	Ne
4	Ano	Bočním	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
5	Ano	Bočním	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne

10.2.4.1 Návštěva základní školy 1

Tato návštěva proběhla bez doprovodu. Před samotnou návštěvou byly zkoumány vchody. Na vedlejším vchodu byla vyvěšena tabule informující příchozí o tom, že vchod je pouze pro zaměstnance školy. Po chvíli tímto vstupem došlo k proniknutí do budovy, když osoba konající úklidové služby odemkla dveře a dotázala na důvod návštěvy. Této osobě bylo sděleno, že účelem návštěvy je konzultace s ředitelkou. Následně byly obdrženy instrukce, jak se do kanceláře ředitelky dostat a bylo postupováno dle nich. Po tomto rozhovoru už tato osoba dále nedbala ostražitosti a bylo možno se po objektu pohybovat zcela nerušeně. Až po 15 minutách došlo ke vstupu do ředitelny, ovšem zástupkyně sdělila, že ředitelka

školy není momentálně přítomna a navíc její současné pracovní vytížení neumožňuje provedení rozhovoru, potažmo není ani schopna vyplnit dotazník. Následovala cesta z budovy, během níž bylo shledáno tristní pochybení ze strany zaměstnankyně konající úklidové služby. Tato osoba během výkonu práce zanechala vozík pro úklid bez dozoru, klíče visící na něm mohl kdokoliv vzít a odemknout si libovolnou místnost v budově. Nutno ještě podotknout, že při odchodu nebyl vyčleněn nikdo, kdo by dohlédl na odchod z budovy.

Obr. 22 Úklidový vozík se svazkem klíčů

10.2.4.2 Návštěva základní školy 2

Pro získání více informací došlo ke dvěma návštěvám. První návštěva proběhla bez doprovodu, druhá pak s doprovodem.

Během první návštěvy bylo zjištěno, že budova disponuje dvěma vstupy. Na dveřích hlavního vchodu byly uvedeny informace o tom, že pro vstup do budovy je využíván výhradně boční vchod. Nutno ještě podotknout, že tato návštěva byla prováděna v čase, kdy se v jídelně vydával oběd. Tudíž tento vstup byl otevřen. Hned za vstupem do budovy se nacházela vrátnice, v níž se však nikdo nenacházel. Dále bylo zjištěno, že boční vstup navazuje na prostor šaten. Ani zde nedošlo k interakci mezi pedagogickým personálem konajícím dozor a bylo možné se volně v prostorech pohybovat. Dále bylo postupováno schody do vyšších pater. Až teprve zde došlo k interakci s pedagogickým personálem. Touto osobou bylo sděleno, kde se nachází ředitelka školy a po informování nebylo dále

dbáno na to, aby kancelář vedení školy byla skutečně navštívena. Následně se rozezvučelo zařízení signalizující začátek vyučovací hodiny. V této chvíli se žáci rozeběhli do tříd a v budově se bylo možné pohybovat zcela neomezeně. V místnosti vyčleněné pro vedení školy bylo zjištěno, že ředitelka školy se v budově momentálně nenachází. Po tomto zjištění byla budova opuštěna.

Při druhé návštěvě školy bylo opět do budovy vstoupeno bočním vchodem. Při této prohlídce byl přítomen i doprovod. Prohlídka probíhala v dopoledních hodinách. Vrátná si vyžádala jméno a příjmení. Stačilo ji pouze verbální sdělení, nevyžadovala průkaz totožnosti. Od doprovodu si nevyžádala ani jméno. Následně byla vrátná dotázána, kde se nachází kancelář vedení školy. Ta tyto informace poskytla. Vrátná opět nijak nedbala, zda dojde k dosažení kanceláře vedení školy. Mohlo tedy dojít k oddělení se od doprovodu. Při vstupu do kanceláře vedení školy bylo zjištěno, že ředitelka základní školy je velmi pracovně vytížená a je momentálně schopna si vyčlenit pouze 10 minut pro poskytnutí rozhovoru. Během rozhovoru bylo zjištěno, že v minulosti došlo k proškolení ředitelů škol ze strany orgánů policie a města. Objeví-li se novinka týkající se bezpečnosti ve škole, je o nich informován pedagogický personál na poradách, případně rodiče žáků na třídních schůzkách. Některé informace týkající se bezpečnosti ve škole bývají sdělovány žákům přes školní rozhlas. Ovšem tyto sdělení jsou spíše raritní. Kamerový systém, jímž škola disponuje, byl instalován po incidentu na střední škole ve Žďáru nad Sázavou a obraz z kamer je sveden na DPPC zlínské policie. Také přítomnost vrátné byla iniciována událostí ze Žďáru nad Sázavou. Bohužel v září tohoto roku skončí financování tohoto místa ze strany úřadu práce a finanční možnosti školy neumožňují ponechat si ji ve stavu. Dále se ředitelka rozpovídala o zajištění vstupů do budovy. Uvedla, že oba vstupy do budovy disponují otevíráním na čip a vrátná má v držení knihu návštěv. Případy, kdy se rodič dostaví do školy za dítětem, jsou řešeny užitím venkovního telefonu. Dle situace je pak rodič vyzván ke vstupu do budovy, případně vyčká na příchod svého dítěte. Svazkem klíčů od všech prostor budovy disponuje pouze ředitelka a školník. Škola dosud neřešila žádné bezpečnostní incidenty jako výhružky, únosy či vloupání. Na závěr je nutné zdůraznit, že ředitelka, jako jedna z mála, si vyžádala potvrzení o tom, že tyto informace budou využity v rámci tvorby bakalářské práce. Při odchodu nebylo dbáno, zda dojde skutečně k opuštění budovy.

Doprovod si vybral exponované místo ve školních šatnách. Na tomto místě čekal 12 minut, než došlo k interakci mezi jím a zaměstnancem konajícím údržbářské práce. Tato osoba se

spokojila s vyjádřením, že je zde pouze jako doprovod osoby, jenž se momentálně dělá rozhovor s vedením školy. Následně doprovod sám bez osoby, která konala rozhovor, opustil budovu.

10.2.4.3 Návštěva základní školy 3

Návštěva této školy proběhla s doprovodem. Ke vstupu do budovy došlo hlavním vchodem, vyvěšené sdělení informovalo o tom, že tento vchod je pro návštěvy a také bylo žádáno, aby rodiče vyčkali na své děti před vstupem do budovy. Do školy bylo vniknuto tak, že učitelka, jež náhodou procházela kolem vstupních dveří, se informovala na důvod vyčkávání u dveří. Od této osoby bylo také zjištěno, kde se nachází kancelář vedení školy. Dále nedbala, zda skutečně dojde k návštěvě této místnosti. Na vrátnici se v době konání prohlídky nikdo nenacházel. V prostoru před kanceláří vedení školy bylo nalezeno zařízení elektronického zabezpečení. Toto zařízení bylo volně přístupné a v době návštěvy bylo navíc pravděpodobně v poruše. V tomto prostoru vyčkal doprovod konce rozhovoru, aniž by se někdo pokusil zjistit důvod jeho přítomnosti.

Obr. 23 Zařízení elektronického zabezpečení ze základní školy 3

Ředitelka školy byla opět časově vytížena a rozhovor musel být shrnut do dvou minut. Stejně jako předchozí škola řeší neblahou skutečnost, že již během letošního září nebudou schopni vyplácet vrátné mzdu a s největší pravděpodobností dojde k jejímu propuštění. Mimo to bylo řečeno, že škola disponuje alarmem s tísňovými tlačítky a signál z něj je sveden na DPPC zlínské policie. Dále sdělila, že oba vstupy do budovy jsou pokryty CCTV. Tyto prostředky jsou umístěny vždy v páru, tak aby pokryly prostor za a před

vstupem. Co se režimových opatření týče, bylo zjištěno, že vstupy do budovy jsou stále uzamčeny. Otevírání je řešeno čipy. Výjimku tvoří pouze žáci první a druhé třídy, ti vstupují do školy v doprovodu rodičů. Bez jakéhokoliv dozoru byla budova školy opuštěna.

Obr. 24 Fyzické zařízení alarmu s tísňovým tlačítkem

10.2.4.4 Návštěva základní školy 4

I tato prohlídka byla prováděna s doprovodem. Do budovy bylo vniknuto přes dveře školní družiny. Kdy jeden z rodičů přivedl dítě a užitím venkovního telefonu byl vpuštěn do budovy. Nijak nedbal, kdo vstupuje do budovy bezprostředně za ním. Prostor družin je přímo napojen na prostory školních tříd.

Obr. 25 Jeden z prvků elektronického zabezpečení ze základní školy 4

Po dvaceti minutách došlo k nalezení ředitelny, aniž by se kdokoliv z pedagogického personálu, či zaměstnanců školy pokusil zjistit, proč se v objektu pohybují dvě neznámé osoby. V kanceláři vedení školy bylo sděleno, že vedení ani nižší personál nemá pro časovou vytíženost čas na rozhovor. Bylo však naznačeno, že k rozhovoru by mohlo dojít během následujících dní. Vzhledem k faktu, že režimová opatření v objektu byla odpozorována již během průzkumu školy, nebylo toto setkání dále žádáno. Nutno ještě poznamenat, že ke vstupu do budovy došlo v 7:20, tudíž v čase, kdy by se ve škole vyjma zaměstnanců neměl pohybovat nikdo jiný.

10.2.4.5 Návštěva základní školy 5

I během návštěvy základní školy 5 byl přítomen doprovod. Do školy bylo vniknuto bočním vchodem v 7:35, prostor tohoto vchodu ústí do tělocvičen. Vhodné uvést, že tento vstup bývá zpravidla uzamčen přes zařízení elektronického zabezpečení. Ovšem v den, kdy došlo k prohlídce, školy bylo toto zařízení v poruše. Během průzkumu bylo možné se objektem nerušeně pohybovat, aniž by se kdokoliv dotázal na důvod přítomnosti. Následně nedošlo ani k interakci s vrátnou. V okamžiku průchodu kolem vrátnice odemykala dveře žákům vstupujícím do budovy. Byla vyhledána kancelář vedení školy, zde byl nalezen ředitel školy, který se uvolnil a poskytl rozhovor. Z rozhovoru vyplynulo, že k iniciaci zvyšování bezpečnostních opatření školy došlo po již zmíněném incidentu ve Žďáru nad Sázavou. Dle vyjádření ředitele škola disponuje dvěma kamerovými systémy. Jeden ze systémů je již staršího data instalace, tento systém má obraz sveden na soustavu obrazovek umístěnou

v místnosti, kde se vyskytuje školník a dále je obraz sveden do kanceláře vedení školy. Druhý byl instalován, aby byly využity finanční dotace pro zabezpečení objektu, jeho obraz je sveden na DPPC zlínské policie. Na tento orgán je sveden alarm s tísňovým tlačítkem. Tlačítkem disponují vybraní zaměstnanci školy. Provozní zkouška tohoto tlačítka je prováděna jednou za tři měsíce, s tím, že o zkoušce jsou obě strany dopředu informovány. Ředitel se zmínil, že do budovy jsou mimo exponovaný čas vpouštěny návštěvy a rodiče dětí pouze po použití venkovního telefonu. Kdy jsou navíc rekognoskováni kamerou CCTV. Co se režimových opatření týče, bylo vyslechnuto, že vchody do budovy jsou stále uzavřeny, až na období 15 minut před zahájením výuky, kdy je hlavní vchod do budovy otevřen pro žáky. Čipy pro vstup vedlejšími vchody do budovy disponují opět vybraní zaměstnanci. Mimo čas, kdy probíhá výuka v tělocvičně, je tento prostor uzamčen. Vnitřní prvky elektronického zabezpečení jsou aktivovány posledním zaměstnancem, jenž odchází z budovy. Nejčastěji to je školník či jedna ze zaměstnankyň konající úklidové práce. Dosud během provozu školy nebyly zaznamenány žádné závažnější bezpečnostní incidenty. Ředitel také uvedl, že není v silách zaměstnanců zajistit, aby děti nevědomky dveřmi nevpouštěli také nežádoucí osoby. V šatnách je držen pravidelně dozor, pedagogický personál je dle jeho slov dostatečně bystrý, aby okamžitě reagoval na osobu, která do školy nepatří. Dále bylo sděleno, že škola nedisponuje dostatečným finančním potenciálem, aby pokryla náklady na dostatečné zabezpečení objektu. Dále z jeho slov vyplynulo, že stát tento problém opomíjí a problém je podfinancován. Osobně se však myslí, že škola je zajištěna dobře. Po rozhovoru byla budova opuštěna, aniž by vedení projevilo snahu dohlédnout na odchod z budovy.

Informace získané během rozhovoru a zjištěné skutečnosti z prohlídky školy si protiřečily. První věcí byl samotný vstup do budovy, bylo vniknuto dveřmi, jež v den návštěvy byly otevřeny. Dále nutno zmínit, že během průzkumu školy došlo k průchodu prostoru šaten, aniž by okolo stojící pedagogický personál jakkoliv zareagoval.

10.3 Bezpečnostní analýza středních škol ve zlínském kraji

Celkově bylo opět vybráno pět středních škol, na nichž byla provedena analýza bezpečnostních opatření sledovaných v této práci.

10.3.1 Popis škol zvenčí

Školy oploceny nejsou, u mnohých by však ani oplocení nebylo realizovatelné vzhledem k umístění budovy. Typickým znakem pro tyto školy bylo, že ačkoliv budova disponovala více vstupy, využíván byl pouze jeden. Následující tabulka představuje výčet parametrů pláště budovy.

Tab. 12 Popis škol zvenčí, střední školy

SŠ	Vstupy do budovy	Viditelnost do budovy	Oplocení objektu	Kamerový systém
1	Více jak dva	60%	Ne	Ano
2	Dva	Ne	Ne	Ano
3	Dva	50%	30%	Ne
4	Dva	Ne	Ne	Ne
5	Jeden	Ne	Ne	Ne

10.3.2 Popis škol zevnitř

Další tabulka popisuje vnitřní prostory školy z pohledu bezpečnostní analýzy konané uvnitř budovy.

Tab. 13 Popis školy zevnitř, střední školy

SŠ	Vrátnice	Počet CCTV při vstupu	Technické prostředky verifikace vstupu	Volný průchod před vstup (čas)	Upozornění na omezenou dobu vstupu
1	Ano	0	Čipy, venkovní telefon	Ne	Ne
2	Ano	1	Čipy, venkovní telefon	Ne	Ne
3	Ano	1	Čipy, venkovní telefon	Ne	Ne
4	Ano	0	Čipy, venkovní telefon	Ne	Ne
5	Ano	0	Čipy, venkovní telefon	Ne	Ne

10.3.3 Analýza webových stránek

Jak je patrné z tabulky virtuální prohlídkou disponuje pouze jedna škola a žádné webové stránky nedisponují volně přístupnými rozvrhy studentů.

Více než polovina webových stránek disponuje fotografiemi interiéru budovy. Webové stránky těchto škol musí být často aktualizovány, je to dáno faktem, že na studium tohoto typu škol se vypisují přijímací řízení a potenciální studenti musí být informování o jejich průběhu. Mimo to většina středních škol provozuje ve svých prostorách i jiné aktivity. Typicky jde o kurzy pro výkon povolání nebo jazykové zkoušky. Pro informování studentů a jejich rodičů webové stránky disponují odkazy na školské informační servery, kde jsou studenti a rodiče informováni o průběhu studia. Také jsou zde k nalezení výukové materiály. Informace týkající se krizových plánů škol není možno na stránkách dohledat. Některé stránky však odkazují na krizové plány uveřejněné na zlín.eu, stejně jak tomu bylo u škol základních. Otevírací doba škol také není k dohledání. Tento fakt je dán skutečností, že vrátnice v těchto školách jsou obsazeny po celou dobu provozu. Jedna z uvedených škol měla na svých webových stránkách umístěn plán budovy. Tento plán obsahoval rozmístění tříd, učeben a dokonce v něm byla zaznamenána i strojovna. Jak již bylo v práci uvedeno, informace tohoto charakteru není vhodné uvádět, důvodem je fakt, že osoba operující mimo zákon má obdržením těchto informací usnadněnou práci.

Tab. 14 Analýza webových stránek, střední školy

SŠ	Virtuální prohlídka	Rozvrhy konkrétních studentů	Fotogalerie budovy	Zveřejněný krizový plán	Webové stránky aktualizovány	Otevírací doba	Plán rozmístění učeben
1	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
2	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
3	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
4	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
5	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne

10.3.4 Bezpečnostní prohlídka objektu

Typickým znakem pro tyto školy bylo, že vrátnice byly umístěny u vstupu do budovy. Personál těchto škol se snažil dodržovat bezpečnostní opatření školy. Během analýzy byly však nalezeny jiná pochybení ze strany zaměstnanců školy.

Tab. 15 Bezpečnostní prohlídka objektu, střední školy

SŠ	Vniknutí do budovy	Kterým vchodem bylo do budovy vniknuto	Doprovod	Doba do prvního pokusu o identifikaci [minuty]	Ověření ze strany školy zda byla navštívena ředitelna	Spolupráce s vedením	Požadavek na potvrzení určení informací
1	Ano	Hlavním	Ano	Ano, okamžitě	Ne	Ano	Ne
2	Ano	Hlavním	Ne	Ano, okamžitě	Ne	Ne	Ne
3	Ne	-	-	-	-	-	-
4	Ano	Hlavním	Ano	Ano, okamžitě	Ne	Ne	Ne
5	Ano	Hlavním	Ano	15	Ne	Ano	Ne

10.3.4.1 Návštěva střední školy 1

Prohlídka objektu probíhala opět s doprovodem. Ke vstupu byl použit hlavní vchod. Ihned po vstupu na schodiště, které vede do vyšších pater budovy, došlo k verbálnímu kontaktu s vrátným. Ten si vyžádal jméno, ovšem spokojil se pouze se zapsáním jména do knihy návštěv. Nevyžádal si průkaz totožnosti, ani jiný průkaz pro zjištění ověření totožnosti. Od doprovodu opět ani nepožadoval sdělení jména. Následně bylo pokračováno do kanceláře vedení školy. Ředitel školy měl jednání, proto bylo nutné vyčkat jeho konce. Došlo k rozhovoru, během něhož bylo zjištěno, že žádné intenzivní krizové události se na škole dosud neodehrály. Vstup na čipy byl instalován před rokem a vrátnice je v provozu stabilně již delší časový úsek. Čipy disponuje pedagogický personál, zaměstnanci školy a studenti. Instalovaný kamerový systém monitorující zadní vchod do objektu je v současnosti mimo provoz. Důvodem je rozhodnutí nadřízeného orgánu. K umístění kamerového systému došlo z toho důvodu, že se ve škole odehrál pokus o krádež techniky

školy člověkem zvenčí. S tímto problémem je nutné uvést, že pachatele se podařilo vyrušit při činu. Do budoucna vedení školy plánuje provozovat kamerový systém, jenž bude umístěn nad vstupem do budovy. Protože vedení školy neobdrželo od správních orgánů dotaci na dodatečné zabezpečení budovy, finanční prostředky plánuje vedení vyčlenit ze svého rozpočtu. Návštěvy jsou zastavovány vrátným a ten je vždy požádá o záznam do knihy návštěv. Jde o stejný postup jako při vstupu do budovy, při němž byl učiněn tento rozhovor. Dále došlo k zjištění, že informace pro krizové situace typu střelba ve škole jsou pro pedagogický personál umístěny na intranetu školy. Ředitel školy sdělil, že kontrola vstupů je palčivý problém a při vstupu člověka, jenž je ozbrojen není v silách školy jakkoliv se této agresi vzepřít. Také konstatoval, že nácvik těchto situací je značně problematický a provádět jej v budoucnosti nehodlá. Po skončení rozhovoru došlo k opuštění školy, aniž by vedení školy mělo zájem na tom zajistit, zda bude budova skutečně opuštěna. Doprovod po dobu rozhovoru seděl na lavičce před kanceláří vedení školy, nepovšimnut okolo se procházejícím pedagogickým personálem.

Na tomto místě bude vhodné zmínit ještě jednu skutečnost. Při čekání na rozhovor v kanceláři školy bylo možné dostat se k dokumentu týkajícího se hospodaření školy. Osoba pracující v této místnosti si nejspíše ani neuvědomila, že před zcela neznámou osobou tento interní dokument leží.

10.3.4.2 Návštěva střední školy 2

I prohlídka této školy proběhla s doprovodem. Dveře do budovy byly otevřeny vrátným, který se informoval na důvod vyčkávání před školou. Prostor vedení školy byl dosažen v doprovodu vrátného. Dále však nedbal, zda kancelář bude skutečně navštívena. Tudíž následovala prohlídka školy. Po 10 minutách ničím nerušeného pohybu po budově došlo ke vstupu do kanceláře vedení školy, zde bylo zjištěno od sekretářky, že pan ředitel není přítomen. Důvodem jeho nepřítomnosti byla nemoc. Od sekretářky byl získán kontakt na zastupující osobu. Následovalo několik pokusů o spojení se s ní, ovšem žádný z těchto pokusů nebyl úspěšný. Ani v této škole nebyla viditelná snaha ze strany vedení o dozor nad odcházející návštěvou. Deseti minutová prohlídka však postačovala na zpracování dostatku dat pro vyplnění tabulky.

10.3.4.3 Návštěva střední školy 3

V době prohlídky školy byly hlavní vstupní dveře uzavřeny. Následně došlo ke kontaktu s vrátnou, která sdělila, že pokud příchozí nemá smluvenou schůzkou s pedagogickým personálem, pak do budovy nikoho nevpouští. Budova byla následně opuštěna.

10.3.4.4 Návštěva střední školy 4

Při prohlídce této budovy byl opět přítomen doprovod. Vstup do budovy byl otevřen vrátnou, která sdělila, že ředitel nepřijímá návštěvy, pokud nejsou ohlášeny. Byl od ní však obdržen kontakt na osobu, která by mohla mít kompetentní informace. Posléze byla tato osoba několikrát kontaktována, ovšem ani jeden z pokusů nebyl úspěšný. Následně došlo k použití sociálního inženýrství a vratná byla dotázaná, zda by bylo možné použít toaletu. Souhlasila. Následně nedbala pozornosti a bylo možné se po části budovy pohybovat. Po několika minutách došlo k odchodu z budovy.

10.3.4.5 Návštěva střední školy 5

Ani u prohlídky této školy nechyběl doprovod. Do budovy bylo vniknuto hlavním vchodem, nedošlo ke kontaktu s vrátnou, protože ve chvíli, kdy došlo ke vstupu do budovy, se na vrátnici tato osoba nevyskytovala. Během pohybu po škole byla zaznamenána přítomnost kamerového systému. Po dobu 15 minut bylo možné se po budově pohybovat, aniž by došlo ke kontaktu s kýmkoliv z pedagogického personálu. Prohlídka budovy skončila až před kanceláří vedení školy. Byla nalezena ředitelka školy a ta poskytla rozhovor. Ředitelka sdělila, že každý rok proběhne školení týkající se bezpečnosti pro učitele. Dle vyjádření ředitelky jsou vrátné u vstupu přibližně od 10:00 do 18:00 a vstup do školy je stále uzavřen. Poskytnuté dotace na zabezpečení investovala škola do klíčového hospodářství a mezi zaměstnanci školy je hned několik úrovní. Studenti se do školy dostávají za pomoci čipů. Také tato škola disponuje alarmem s tísňovým tlačítkem. Dále informovala o tom, že pro vstup návštěv do budovy je vypracován režim vstupu. Pokud návštěva stiskne tlačítko venkovního telefonu, rozezvučí se zvonek v kanceláři a dojde ke komunikaci. Je-li tato osoba pro obsluhu neznámá, pak pro ni dojde před vstupní dveře. V závěru se ředitelka zmínila, že dosud ve škole neřešila žádnou krizovou situaci. Budova byla opět opuštěna, aniž by kdokoliv dohlédl na odchod. Doprovod po dobu rozhovoru seděl na lavičce před kanceláří vedení školy, nepovšimnut okolo procházejícím se pedagogickým personálem.

10.4 Bezpečnostní analýza vysokých škol ve zlínském kraji

Specifikem vysokých škol je velká fluktuace návštěv, a proto je velmi obtížné všechny vstupy do budovy evidovat. Celkově byla provedena prohlídka a analýza tří vysokých škol.

10.4.1 Popis škol zvenčí

Pouze jedna z analyzovaných škol disponovala kamerovým systémem, který zaznamenával dění u vchodů / východů do budovy. Ostatní školy kamerovým systémem nedisponovaly. U vysoké školy dva byl prostor před budovou zaznamenáván kamerovými systémy městské policie. Oplocení objektu disponovala pouze jedna škola, důvodem byla nutnost vytvořit neprostupnou bariéru mezi prostorem školy a autobusovým nádražím. Vstupní dveře jsou do těchto objektů otevřeny stabilně od 6:00 do 20:00, s výjimkou soboty, neděle a svátků. Pro vstup do budovy je využíván jeden vstup. Od vedlejších vstupů mají klíče pouze někteří zaměstnanci. Jedna z analyzovaných budov byla navržena tak, aby její obvodové stěny ze značné části tvořilo sklo. Z architektonického hlediska jde o velmi povedenou stavbu. Bohužel viditelnost do budovy není jakkoliv snížena a tudíž je možné pozorovat studenty během vyučování. S využitím dalekohledu by teoreticky bylo možno i jednotlivé studenty rozpoznat.

Tab. 16 Popis škol zvenčí, vysoké školy

VŠ	Vstupy do budovy	Viditelnost do budovy	Oplocení objektu	Kamerový systém
1	Více než dva	0%	0%	Ano
2	Dva	80%	20%	Ne
3	Dva	0%	0%	Ne

10.4.2 Popis škol zevnitř

Zahrnuté školy bez výjimky disponují vrátným. Vrátnice jsou umístěny těsně za vstupem do budovy. Vrátní jsou zaúkolování správou klíčového hospodářství. Dále průběžně vyhodnocují obraz svedený z vnitřních CCTV systémů umístěných při vstupech do budov a zodpovídají dotazy příchozích. Jak již bylo předesláno, není v silách vrátných, aby kontrolovali všechny příchozí osoby. Nutno také podotknout, že vrátní během noční směny zajišťují patroly a aktivují vnitřní detektory.

Tab. 17 Popis škol zevnitř, vysoké školy

VŠ	Vrátnice	Počet CCTV při vstupu	Technické prostředky verifikace vstupu	Volný průchod před vstup (čas)	Upozornění na omezenou dobu vstupu
1	Ano	1	Ne	7:00 – 20:00	Ne
2	Ano	2	Ne	7:00 – 20:00	Ne
3	Ano	1	Ne	7:00 – 20:00	Ne

10.4.3 Analýza webových stránek

Webové stránky vysokých škol disponují zejména materiály pro zájemce o studium a studenty daných fakult. Informace týkající se krizových plánů nebyly k nalezení. Tento fakt je však dán předpokladem, že na vysokých školách se pohybují lidé starší 18 let s dostatečným povědomím o bezpečnosti. Z analýzy webových stránek také vyplynulo, že k aktualizacím dochází velmi často. Aby nedocházelo k datovým unikům, jsou citlivé údaje studentů a pedagogického personálu chráněny hesly. Díky této skutečnosti není možné, aby se rozvrh studenta dostal do nepovolaných rukou. Ani jedny z uvedených webových stránek nedisponovaly fotografiemi budovy a to ani zvenčí. Ovšem nutno podotknout, že stránky jedné školy disponovaly plány budovy. Tyto informace byly tak podrobné, že se zde nacházelo i umístění strojovny budovy.

Tab. 18 Analýza webových stránek, vysoké školy

VŠ	Virtuální prohlídka	Rozvrhy konkrétních studentů	Fotogalerie budovy	Zveřejněný krizový plán	Webové stránky aktualizovány	Otevírací doba	Plán rozmístění učeben
1	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
2	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
3	Ne	Ne	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne

10.4.4 Bezpečnostní prohlídka objektů

Budovy těchto škol jsou si v mnohém podobné, a proto došlo ke zkrácení popisu.

Do budov bylo vniknuto přes otevřený hlavní vstup, aniž by kdokoliv z vrátnice vyžadoval identifikaci příchozích. Následně byla vyhledána kancelář vedení školy. Kde však ani v jednom případě nedošlo k rozhovoru. Na vině bylo vysoké pracovní vypětí odpovědného personálu a absence dostatečně proškoleného personálu nižšího. Ačkoliv byl vždy v kanceláři vedení zanechán dotazník, ani přes urgence nedošlo k jeho vypracování.

Tab. 19 Bezpečnostní prohlídka objektů, vysoké školy

VŠ	Vniknutí do budovy	Kterým vchodem bylo do budovy vniknuto	Doprovod	Doba do prvního pokusu o identifikaci [minuty]	Ověření ze strany školy zda budou nabyté informace využity v rámci BP
1	Ano	Hlavním	Ne	-	Ne
2	Ano	Hlavním	Ne	-	Ne
3	Ano	Hlavním	Ne	-	Ne

11 NÁVRH BEZPEČNOSTNÍHO OPATŘENÍ

Nejdůležitějším a nejúčinnějším prvkem zabezpečení není kamera nebo zamčený vstup, ale dozor, který má dohled nad příchozími i odchozími studenty, zaměstnanci a návštěvami. Pokud tato osoba není přítomna, je pro útočníka snadnější infiltrace do budovy. Právě fyzická ochrana by měla eliminovat rizika, která mohou nastat při narušení objektu nežádoucí osobou. Je kladen důraz na zodpovědnost přítomné vrátné nebo fyzické ostrahy, která se stará o chod vstupního režimu budovy. Všechny školy jsou pod dohledem kamerových systémů nebo mají zabezpečené vstupy na čipové karty, nicméně tato skutečnost neuchrání školu od návštěvy potencionálního narušitele. Proto je důležité mít fyzickou osobu na vrátnici, která se bude starat o evidenci návštěv a věci s tím spojené.

11.1 Mateřské školy

Z prováděné bezpečnostní analýzy mateřských škol vyplynulo, že pracovní nasazení ředitelů je tak vysoké, že nejsou schopni přijímat návštěvy. Dále byla zjištěna skutečnost, že ani jedna z mateřských škol nemá dostatečně zabezpečenou šatnu. Vzhledem k věku dětí navštěvující tento typ škol však není nutné přílišné zabezpečení těchto prostor. Každopádně bylo by vhodné, kdyby alespoň vstup do nich byl zabezpečen dveřmi se zámkovým systémem. Ve většině školek byla totiž šatna hned v prostorech vstupu do budovy. Dalším zjištěním byla skutečnost, že v některých školkách nejsou zaměstnanci příliš sdílní ohledně bezpečnostních opatření. Na takovou skutečnost můžeme nahlížet ze dvou hledisek. Sdělením těchto informací sebe a školku vystavují riziku, ale je tu ještě možnost dotázání se, proč je sdělení těchto informací vyžadováno. V tomto případě by jim byl předložen dokument potvrzující sběr informací za účelem tvorby bakalářské práce, která má za úkol přinést zejména inovace do této oblasti.

Vzhledem k faktu, že ani jedna z analyzovaných škol nedisponovala dostatečně kvalitních oplocením, by bylo vhodné tento nedostatek vyřešit. Případně současné oplocení doplnit o venkovní prvky elektronického zabezpečení, aby byl výše uvedený nedostatek alespoň částečně řešen. Ačkoliv mateřské školy nejsou nijak vázány nutností zaměstnávat osobu vyčleněnou k údržbářským pracím, bylo by vhodné, kdyby více dbaly na technický stav budovy. Není vhodné, aby z fasády budovy, kam docházejí malé děti, visely odhalené vodiče elektrického proudu. K řešení problému stačí jen větší snaha o bezpečné fungování školy ze strany vedení.

Dalším zjištěním bylo, že personál mateřských škol má povědomí o rodičích, potažmo je schopen odhadnout kdo do školy nepatří. Chyběla však snaha o identifikaci cizích osob. Opět by bylo vhodné apelovat na vedení a požadovat zintenzivnění těchto činností od zaměstnávaných osob. Dále je v tomto ohledu nutné zmínit, že ani jedna ze škol nedisponovala systémem rozlišení návštěv. A co více, ani zaměstnanci těchto škol nedbali, zda skutečně návštěva do prostoru, kde se nachází kancelář vedení, dorazí. Dalším pochybením je fakt, že do některých budov došlo ke vstupu díky rodičům. Ti nedbali pravidel pro vstup do školky a neprojevili snahu o identifikaci lidí, kteří do budovy vstupovali.

Z analýzy vyplynulo, že informace na webových stránkách jsou dostatečně aktualizovány. Z dlouhodobého hlediska by bylo vhodné, kdyby školky disponovaly informačním systémem na podobné bázi jako je STAG, ale pro rodiče, kde by byly umístěny informace rodičům od vedení školy či novinky v oblasti zabezpečení školky. Přístup do systému by mohl být kryt heslem a identifikačním číslem.

Návrh opatření:

- Webové stránky
- Školení rodičů
- Dny bezpečnosti
- Umělé živé ploty
- Pověřená osoba u vstupu
- Identifikace cizích osob
- Návštěvní kniha

Návrhem bezpečnostního opatření pro mateřské školy je přenesení zodpovědnosti na rodiče dětí, zajištění poučného dne v oblasti bezpečnosti a pověření osoby příslušnou kontrolovat návštěvníky školky v době otevření vstupu. Dále je na místě omezit množství informací na webových stránkách, kde je zveřejněný harmonogram dne pro děti.

11.2 Základní školy

Stejně jako u škol mateřských bylo zjištěno, že vedení je ve velkém časovém presu. Většina ředitelů, kteří poskytli informace o škole jimi spravované, nepožadovala potvrzení o účelu těchto sdělení. Informace tedy mohli klidně být sdělovány i osobě plánující v budově páchat trestnou činnost. Dalším pochybením nejen ze strany vedení školy, ale i

zaměstnanců školy je skutečnost, že není nijak dbáno, zda návštěva skutečně budovu školy opustí. Ve srovnání s mateřskými školami jsou ty základní v podstatně lepším technickém stavu. Ani jedna z analyzovaných škol neměla prvky technického zařízení budovy volně přístupné. Dále bylo zjištěno, že šatny mimo dobu příchodu a odchodu žáků jsou uzamčeny, ačkoliv nutno podotknout, že zámkové prvky nedosahovaly valné kvality. V době příchodu a odchodu žáku bylo vypozorováno, že je držen pedagogy dozor, případně se v blízkosti zdržovali nepedagogičtí zaměstnanci školy. Dle vyjádření ředitelů škol nebylo dosud nutné řešit žádný závažnější bezpečnostní incident.

Neúplné oplocení objektů zařazených do analýzy je z pohledu bezpečnosti vnímáno negativně, důvodem je zejména rozlehlost těchto objektů. Navíc dnes existují prostředky, jak vhodně i do okolí školských budov umístit kvalitní plot. Mnohdy jde na přechodech u základních škol vidět strážníky městské policie, ovšem jejich výskyt je mnohdy nestálý. Když pomineme debatu o protěžování či neprotežování těchto složek jsou tyto osoby jediné, které jsou schopny adekvátní reakce při incidentech, jakým byl ten ve Žďáru nad Sázavou.

Dále je velmi negativní zjištění o tom, že do budoucna nebude možné vyplácet mzdu osobám zaměstnaným na pozici vrátného. Mnoho nálezů poukazuje na fakt, že tato osoba je ve školském prostředí nenahraditelná. A to i přes aplikaci různých elektronických zabezpečovacích systémů či jiných opatření. Stejně jak tomu bylo u škol mateřských, absentuje způsob jak viditelně odlišit návštěvy od jiných osob, například visačkami a úplně chybí snaha o kontrolu nad pohybem návštěvy ve škole. Přítomnost knihy návštěv na vrátnicích je prakticky zbytečná, když není požadováno ověření údajů do knihy uváděných.

Aby byla zvýšena bezpečnost analyzovaných škol, mělo by dojít k odstranění virtuálních prohlídek z webových stránek. Případně je zachovat, ale podklady v nich uveřejňované podrobit dostatečně cenzuře, tak aby nebylo z nich sledovatelné nic, co by snižovalo bezpečnost školy. Volně zveřejňovat rozvrhy, jak již bylo v práci zmíněno, není z pohledu bezpečnosti vhodné. Naopak bylo by vhodné umístit na webové stránky informace o tom, zda jsou vypracovány krizové plány.

Návrh opatření:

- Pověřená osoba na vrátnici
- Zvýšená pozornost ve sdělování interních informací

- Školení rodičů
- Dny bezpečnosti
- Identifikace cizích osob
- Návštěvní kniha
- Informovanost na webu školy

Návrhem bezpečnostního opatření pro základní školy je zachování stávajícího pracovního poměru vrátného, dbát zvýšené pozornosti na pohyb nežádoucích osob v budově a pozornosti ve sdělování interních informací. Dalším aspektem ovlivňující bezpečnost školy je informovanost na webových stránkách, kde většina škol má uvedené přestávky, rozvrhy i rozvrhy konkrétních žáků.

11.3 Střední školy

Z bezpečnostní prohlídky vyplynulo, že všechny analyzované střední školy mají přísnější dohled vrátného na infiltraci nežádoucí osoby do budovy.

Toto zjištění je podstatné, protože vypovídá o kvalitě bezpečnostních opatření aplikovaných ve školách. Bylo vypozorováno, že vrátní jsou aktivnější při identifikaci vstupujících osob, než jak tomu bylo u předchozích typů škol. Prohlídka neodhalila nikterak závažné pochybení ve věci přístupu k technickým zařízením budovy. Tyto místnosti byly vždy zajištěny dveřmi se zámkovým systémem. Ovšem tím výčet vysledovaných pozitiv končí. Stejně jako u předchozích typů škol, vždy když došlo k proniknutí do budovy, bylo možné se po budově volně pohybovat a zaměstnanci neprojevili snahu o identifikaci osob. Ani tento typ škol nebyl výjimkou. Nenašel se ředitel, který by se dotázal na potvrzení o sběru informací pro bakalářskou práci. Systém rozlišení návštěv opět absentoval.

Skutečnost, že budovy nedisponují plotem, je opodstatnitelná z důvodu umístění budov v městské zástavbě. Problém je však pozorovatelný u některých budov, které mají v blízkosti pláště budovy zeleň. Tato zeleň by mohla kriminálním a jiným živlům napomoci při maskování své činnosti. Stejně jak bylo řečeno u škol základních, bylo by vhodné, aby se strážníci v blízkosti škol vyskytovali častěji a delší dobu. Například nejen v ranních hodinách, ale i po poledni.

Jak bylo v práci uvedeno, na těchto školách je provozována nejen výuka akreditovaných oborů, ale konají se zde i mnohé odborné kurzy. Školy nedisponují žádnými nástroji jak

tyto osoby identifikovat. A ani střední školy nejsou výjimkou. Snaha o patřičnou identifikaci osob vstupujících a pohybujících se v budově je nedostatečná.

Aby na webových stránkách školy byly umístěny plány, včetně rozmístění strojovny je nežádoucí a je otázkou, proč bylo ze strany vedení iniciována vložení těchto informací na webové stránky školy.

Návrh opatření:

- Dohled nad návštěvou školy
- Školení rodičů
- Dny bezpečnosti
- Identifikace cizích osob
- Návštěvní kniha
- Informovanost na webu školy

Výhodou oproti mateřským a základním školám, mají střední školy v přísnějším režimu vstupu do budovy. Pakliže je vniknutí přes vrátnici umožněno, doprovod do ředitelny uskutečněn není a možný narušitel, se tak může volně pohybovat do budovy. Návrhy opatření jsou stanoveny pro všechny typy škol ve stejném měřítku informovanosti v oblasti bezpečnosti.

11.4 Vysoké školy

Zabezpečení vysokých škol není jednoduché. Jedním z důvodů je množství návštěv. Tento typ škol nenavštěvují jen studenti a zaměstnanci škol, ale i lidé z průmyslu, či oboru, v němž škola působí. Dále musí být zmíněni dodavatelé a externí pracovníci údržby. Aby došlo v tomto ohledu ke zvýšení bezpečnosti škol, musel by být vypracován systém, jenž by nezahrnoval pouze režimové prvky. Nutné by byly i investice do technického vybavení budov. Jako optimální se jeví instalace turniketů, které by oddělily studenty a personál školy od návštěv. Spolu s tím by bylo nutné v blízkosti turniketu vytvořit pracoviště pro osobu, která by se dotazovala na účel návštěvy a následně by získané informace telefonicky prověřovala. Následně by byla návštěva odlišena od ostatních osob visačkou, či jinak. Snaha o vypracování takovýchto systémů však zcela chybí.

Stejně jak tomu bylo u škol středních, budovy vysokých škol se nacházejí v husté výstavbě, což může mnohé kriminální živly odradit. Ale najdou se i místa, která jsou

skryta pohledu z okolních budov. Zde by bylo vhodné zajistit vstup do budovy, například kvalitním zámkovým systémem dveří či některým z prvků elektronického zabezpečení.

Webové stránky se mnohdy zmiňovaly o událostech, při nichž se v prostorách škol bude zdržovat větší množství lidí. Když budeme uvažovat vysokou školu, coby měkký cíl mohou být tyto informace takového charakteru závažným bezpečnostním rizikem. Ovšem agrese rozsahu, jak tomu bylo v jihoruském Beslanu, je v České republice, potažmo ve Střední Evropě, stále značně nepravděpodobná.

Návrh opatření:

- Dny bezpečnosti
- Kontrola návštěv
- Informovanost na webu školy

Vzhledem k volnějšímu režimu školy, je na místě pořádat dny bezpečnosti a dostatečné poučit studenty o možném nebezpečí. Jestliže se objeví kritická situace, měli by být schopni včas a správně zareagovat.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zpracovat téma bezpečnosti škol, kdy pozornost měla být věnována režimovým opatřením. V mediích není tomuto problému věnováno příliš prostoru.

Teoretická část práce seznámila čtenáře, jak se školním prostředím, tak s prvky z bezpečnostní oblasti. Nechyběla samozřejmě část věnující se popisu druhů režimových opatření a jejich aplikace do školského prostředí. Tato část byla ukončena popisem agresí uskutečněných v oblasti kontinentální Evropy, USA a České republiky.

V praktické části byly nejprve zanalyzovány agrese popsané v teoretické části a následně došlo k jejich vzájemné komparaci. Druhá část práce pak popisuje bezpečnostní prohlídky, které byly vykonány ve školách, které se nacházejí ve Zlínském kraji. Nálezy z této části byly zpracovány do tabulek. Opět byly podrobeny analýze a na závěr došlo k vypracování návrhů, jak těm nejvýznamnějším pochybením zamezit.

Tato analýza odhalila nejen mnohá pochybení ze strany vedení a personálu škol. Ale i rýsující se závažný problém v podobě opětovné absence vrátných. Ačkoliv se to nemusí na první pohled zdát, pozice vrátného není nahraditelná sebelepším technickým systémem. Nehledě na skutečnost, že je člověk ze své podstaty schopen vyhodnotit situaci a vykonat akční zásah ve velmi krátkém čase. Bohužel není momentálně jisté, zda stát bude dále pokračovat v dotačních programech, tak aby byla zachována tato pozice.

Bez zajímavosti však také není skutečnost, že ve Zlínském kraji existují školy, které jsou schopny vyplácet mzdu osobám zaměstnávaným na pozici vrátného, aniž by čerpaly peníze z dotací.

Nejlepším řešením zabezpečení škol se zdá bytí pevně nastavený řád pro jednotlivé činnosti a součinnost vrátného s technickými prvky zabezpečení. Při vytvoření efektivního systému nejde pouze o činnosti týkající se bezpečnosti, ale je vhodné, aby byl řád dodržován i v úklidových činnostech. Stejně tak je irelevantní, aby se interní dokumenty školy dostávaly do blízkosti návštěv.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie masových vrahů: Příběhy temné duše a nemocné společnosti*. I. vyd. Praha: Grada, 2015, 312 s. ISBN 978-80-247-5599-1.

[2] VOKÁČ, Martin, Jiří BÁRTA, Zuzana DUDÁŠOVÁ a Hana JAKUBCOVÁ. Žena s nožem pobodala ve škole studenty. Šestnáctiletý hoch zemřel. *IDnes.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-05-19]. Dostupné z: http://jihlava.idnes.cz/pobodani-na-obchodni-akademii-ve-zdare-nad-sazavou-fve-/jihlava-zpravy.aspx?c=A141014_090808_jihlava-zpravy_mv

[3] MF DNES a Alžběta ŠÍRKOVÁ. Školy po útoku ve Žďáru nakupují kamery, žáky hlídají i v šatnách. *IDnes.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-05-19]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/skoly-si-porizuji-bezpecnostni-kamery-dyx-/domaci.aspx?c=A151012_220504_domaci_jkk

[4] ŠTEFAN, Václav. Školy dostanou miliony na zabezpečení. Ani dva roky po žďárské tragédii není všude dostatečné. *Rohlas.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-19]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/strednicechy/aktualne/_zprava/skoly-dostanou-miliony-na-zabezpeceni-ani-dva-roky-po-zdarske-tragedii-neni-vsude-dostatecne--1666699

[5] KOLEKTIV AUTORŮ. *Česká bezpečnostní terminologie: Perspektivy vývoje bezpečnostní situace, vojenství a obranných systémů do roku 2015 s výhledem do roku 2025 Část 1: Perspektivy bezpečnostní situace a politického vývoje států střední a východní Evropy do roku 2015* [online]. 2002 [cit. 2017-05-19]. ÚSS VA v Brně. Vedoucí práce RNDr. Petr Zeman.

[6] TOMÁNEK, Jiří. *Problematika ochrany měkkých cílů před teroristickým útokem* [online]. Zlín, 2015 [cit. 2017-05-21]. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky. Vedoucí práce Ing. Dora Lapková.

[7] ŠEFČÍK, Vladimir. *Analýza rizik*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 98 s. ISBN 978-80-7318-696-8.

[8] EUROPEAN COMMISSION. *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě* [online]. I. vyd. Česká republika: European Commission, 2010 [cit. 2017-05-19].

[9] Historie UK. *Univerzita Karlova* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 2014 [cit. 2017-05-19]. Dostupné z: http://www.cuni.cz/UK-374.html

[10] UHLÁŘ, Jan. *Technická ochrana objektů.* 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 229 s. ISBN 987-80-7251-313-0.

[11] ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. Vyd. Praha: Parlament České republiky, 2004, ročník 13, číslo 561. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-1-1-2017-do-31-8-2017

[12] ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů*. Vyd. Praha: Parlament České republiky, 2004, ročník 13, číslo 563. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/file/38850/

[13] ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)*. Vyd. Praha: Parlament České republiky, 1998, ročník 19, částka 39, číslo 111.

[14] ČESKÁ REPUBLIKA. *Vyhlášení dotačního programu MŠMT: „Podpora zabezpečení škol a školských zařízení"*. Vyd. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2015. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/file/34835/

[15] IDNES.CZ a ČTK. Státy EU podpořily přísnější směrnice na držení zbraní. Česko je proti. *IDnes.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zbrane-eu-smernice-schvaleni-dii-/zahranicni.aspx?c=A160610_140223_zahranicni_ert

[16] ČESKÝ REPUBLIKA. Vyhláška 23/2008 Sb.: O technických podmínkách požární ochrany staveb. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2008, ročník 3. Dostupné také z: http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-23-2008-sb-o-technickych-podminkach-pozarni

[17] LUKÁŠ, Luděk a kol. *Bezpečnostní technologie, systémy a management IV*. 1. vyd . Zlín: VeRBuM, 2014. Sv. 390 s. ISBN 978-80-87500-57-6.

[18] LUKÁŠ, Luděk et al. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II.* 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012, 386 s. ISBN 978-80-87500-19-4.

[19] IDNES.CZ, REUTERS a DER SPIEGEL. V gymnáziu zemřelo 17 lidí. *IDnes.cz* [online]. 2002 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-gymnaziu-zemrelo-17-lidi-0h8-

/zahranicni.aspx?r=zahranicni&c=A020426_123135_zahranicni_has&l=1&t=A020426_123135_zahranicni_has&r2=zahranicni

[20] IDNES.CZ, DER SPIEGEL a ČTK. Bilance mrtvých z Erfurtu mohla být vyšší. *IDnes.cz* [online]. 2002 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/bilance-mrtvych-z-erfurtu-mohla-byt-vyssi-fin-/zahranicni.aspx?r=zahranicni&c=A020427_160530_zahranicni_nad&t=A020427_160530_zahranicni_nad&r2=zahranicni

[21] IDNES.CZ, DER SPIEGEL a ČTK. Rusko se zahalilo do smutku. *IDnes.cz* [online]. 2002 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-se-zahalilo-do-smutku-dpm-/zahranicni.aspx?c=A040906_091208_zahranicni_jpl

[22] ŽÁK, Martin. Vplyv čečenského terorizmu na ruskú protiteroristickú politiku a jej reálne aplikácie. *Valka.cz* [online]. 2012 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: https://www.valka.cz/14551-Vplyv-cecenskeho-terorizmu-na-rusku-protiteroristicku-politiku-a-jej-realne-aplikacie

[23] ČT24. Masakr ve Finsku: Student v Kauhajoki postřílel 10 spolužáků a spáchal sebevraždu. *ČT24* [online]. Praha: Česká televize, 2008 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1440597-masakr-ve-finsku-student-v-kauhajoki-postrilel-10-spoluzaku-a-spachal-sebevrazdu

[24] NOVINKY. Střelci z finských škol mohli být v kontaktu. *Novinky.cz* [online]. Helsinky [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/150474-strelci-z-finskych-skol-mohli-byt-v-kontaktu.html

[25] IDNES.CZ. Útočník z německé školy zabil patnáct lidí. Nakonec zemřel i on. *IDnes.cz* [online]. 2009 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/utocnik-z-nemecke-skoly-zabil-patnact-lidi-nakonec-zemrel-i-on-pu9-/zahranicni.aspx?c=A090311_104806_zahranicni_stf.

[26] NOVINKY. Otce šíleného střelce soudí v Německu. *Novinky.cz* [online]. Stuttgart, 2010 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/211674-otce-sileneho-strelce-soudi-v-nemecku.html

[27] KRYZÁNEK, Ladislav. Německá policie: Mladík vraždil, protože ho odmítla dívka. *IDnes.cz* [online]. 2009 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z:

http://zpravy.idnes.cz/nemecka-policie-mladik-vrazdil-protoze-ho-odmitla-divka-pj4-/zahranicni.aspx?c=A090316_085308_zahranicni_ipl

[28] CROUCH, David. Sweden school attack: horror as sword attacker kills teacher and pupil. *Theguardian* [online]. Gothenburg, 2015 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: https://www.theguardian.com/world/2015/oct/22/pupils-wounded-in-sword-attack-at-swedish-school

[29] IDNES.CZ. Studenty ve Virginii postřílel spolužák z Jižní Koreje. *IDnes.cz* [online]. Praha, 2007 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/studenty-ve-virginii-postrilel-spoluzak-z-jizni-koreje-p2r-/zahranicni.aspx?c=A070417_133216_zahranicni_miz

[30] MÁNERT, Oldřich. Uzlíček obsesí a fascinace masakrem. Zpráva rozebírá útočníka z Newtownu. *IDnes.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/adam-lanza-newtown-vysetrovani-d3h-/zahranicni.aspx?c=A131126_105244_zahranicni_ert

[31] TRIBUTE WIRE REPORTS. Oregon gunman killed himself after police wounded him. *ChicagoTribute* [online]. Roseburg, Oregon, 2015 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://www.chicagotribune.com/news/nationworld/ct-oregon-college-shooting-20151007-story.html

[32] CASTILLO, Mariano a Amanda WATTS. Online writings about guns, Asperger's linked to Oregon shooter's mom. *CNN* [online]. 2015 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/10/06/us/oregon-umpqua-shooting-mother-online-posts/

[33] IDNES.CZ, MF DNES, Tomáš KUČERA a Imrich DIOSZEGI. Student zbil pedagoga softballovou pálkou. *IDnes.cz* [online]. 2003 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/student-zbil-pedagoga-softballovou-palkou-f22-/krimi.aspx?c=A031208_130343_krimi_has

[34] BBC. Stíhání studenta, který napadl učitele, zastaveno. *BBCczech.com* [online]. 2004 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2004/02/040213_cz_teacher_attack.shtml

[35] UČITELSKÉ NOVINY. UČITELÉ JSOU ŠIKANOVÁNI, ALE NEVÍ SE O TOM: ZABÍT UČITELE NEBYLO TRESTNÝM ČINEM, ALE PROVINĚNÍM. *Učitelské noviny* [online]. 2004 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3623

[36] MF DNES, Martin BIBEN a David PŮLPÁN. Učeň ubodal svého kantora. *IDnes.cz* [online]. 2004 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ucen-ubodal-sveho-kantora-0yq-/krimi.aspx?c=A040301_113514_krimi_lkr

[37] NOVINKY a PRAVO. Učněm pobodaný pedagog zemřel. *Novinky.cz* [online]. Svitavy, 2004 [cit. 2017-05-20]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/krimi/26744-ucnem-pobodany-pedagog-zemrel.html

[38] ŠTOS, Jakub. Pobodanou vychovatelku z havířovské školy lékaři pustili z nemocnice. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/pobodana-vychovatelka-v-havirovske-skole-fgp-/ostrava-zpravy.aspx?c=A120525_143028_ostrava-zpravy_sot

[39] BARTÍKOVÁ, Petra, Ivana LESKOVÁ, Žaneta MOTLOVÁ a Jakub ŠTOS. Žena pobodala v havířovské škole vychovatelku a vzala dítě jako rukojmí. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zena-pobodala-ucitelku-ve-skole-v-havirove-fjl-/krimi.aspx?c=A120522_145822_ostrava-zpravy_sot

[40] BARTÍKOVÁ, Petra. Útok v havířovské škole odhalil slabinu, do jídelen bývá volný vstup. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/utok-v-havirovske-skole-0w1-/ostrava-zpravy.aspx?c=A120525_1783542_ostrava-zpravy_sot

[41] VOKÁČ, Martin, Jiří BÁRTA a Hana JAKUBCOVÁ. Žena s nožem pobodala ve škole studenty. Šestnáctiletý hoch zemřel. *IDnes.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://jihlava.idnes.cz/pobodani-na-obchodni-akademii-ve-zdare-nad-sazavou-fve-/jihlava-zpravy.aspx?c=A141014_090808_jihlava-zpravy_mv#utm_source=sph.idnes&utm_medium=richtext&utm_content=top6

[42] ČTK a IDNES.CZ. Němeček prověří postup opavské léčebny. Něco není v pořádku, říká. *IDnes.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ministr-zpochybnil-postup-lekaru-a-soudu-pri-propusteni-nemocne-pyw-/domaci.aspx?c=A141014_181914_domaci_zt

[43] TN.CZ. Rozhovor s matkou vražedkyně: Nemám chuť žít. *TN.cz* [online]. Žďár nad Sázavou, 2014 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://tn.nova.cz/clanek/exkluzivni-rozhovor-s-matkou-vrazedkyne-barunka-byla-tak-skvela.html

[44] ČTK a TN.CZ. Křičela, ať ji zastřelíme! Nová FAKTA k tragédii ve Žďáru. *TN.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-05-21]. Dostupné z: http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/cernakronika/kricela-at-ji-zastrelime-nova-fakta-k-tragedii-ve-zdaru.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ČR	Česká republika
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
SŠ	Střední škola
ZŠ	Základní škola
MŠ	Mateřská škola
Bc.	Titul pro absolventa bakalářského studijního programu
CCTV	Uzavřený kamerový systém, anglicky close circuit television
PZTS	Poplachový zabezpečovací a tísňový systém
FSB	Hlavní bezpečnostní služba Ruské federace
DPPC	Dohledové poplachové a přijímací centrum
AR-15	Zkratka Armlite model 15, jedná se o typové označení civilní verze pušky M16
2D	Zkratka pro dvoudimenzionální prostory
USA	Mezinárodně uznávána pro Spojené státy, doslovně United States of America
eu	Doména nejvyššího řadu označující Evropskou unii
SIG	Německo/Švýcarská firma zabývající se výrobou palných zbraní
Glock	Rakouská zbrojovka
RF	Ruská federace

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Chladné zbraně 31
Obr. 2 Improvizovaná výbušná zařízení 32
Obr. 3 Automatická palná zbraň 33
Obr. 4 Čtečka přístupového systému, včetně čipu 33
Obr. 5 CCTV systém 34
Obr. 6 Gymnázium v Erfurtu [19] 36
Obr. 7 Pistole Glock 37
Obr. 8 Zásah ruských sil [21] 38
Obr. 9 Ozbrojené složky v okolí školy [23] 40
Obr. 10 Strůjce útoku Tim Kretchmer [25] 41
Obr. 11 Fotografie útočníka a studentů při útoku [28] 42
Obr. 12 Strůjce útoku Seung-Hui Cho [29] 44
Obr. 13 Arzenál nalezený kriminalisty na místě činu [30] 46
Obr. 14 Strůjce útoku Chris Harper [31] 47
Obr. 15 PhDr. Jan Lašek. CSc., v průběhu rekonvalescence [33] 49
Obr. 16 Lenka Slavíková, během rekonvalescence [38] 51
Obr. 17 Přesun policistů k budově [41] 52
Obr. 18 Venkovní telefon mateřské školy 1 63
Obr. 19 Odhalení vodiče u mateřské školy 2 63
Obr. 20 Volně přístupný prvek elektronického zabezpečení mateřské školy 2 64
Obr. 21 Venkovní kamera mateřské školy 2 65
Obr. 22 Úklidový vozík se svazkem klíčů 70
Obr. 23 Zařízení elektronického zabezpečení ze základní školy 3 72
Obr. 24 Fyzické zařízení alarmu s tísňovým tlačítkem 73
Obr. 25 Jeden z prvků elektronického zabezpečení ze základní školy 4 74

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Sumarizace incidentů v Evropě 55
Tab. 2 Sumarizace incidentů v USA 57
Tab. 3 Sumarizace incidentů v ČR 58
Tab. 4 Popis školy zvenčí, mateřské školy 60
Tab. 5 Popis školy zevnitř, mateřské školy 62
Tab. 6 Analýza webových stránek, mateřské školy 61
Tab. 7 Bezpečnostní prohlídka objektu, mateřské školy 62
Tab. 8 Popis škol zvenčí, základní školy 68
Tab. 9 Popis škol zevnitř, základní školy 67
Tab. 10 Analýza webových stránek, mateřské školy 68
Tab. 11 Bezpečnostní prohlídka objektu, mateřské školy 69
Tab. 12 Popis škol zvenčí, střední školy 76
Tab. 13 Popis školy zevnitř, střední školy 76
Tab. 14 Analýza webových stránek, střední školy 77
Tab. 15 Bezpečnostní prohlídka objektu, střední školy 78
Tab. 16 Popis škol zvenčí, vysoké školy 81
Tab. 17 Popis škol zevnitř, vysoké školy 82
Tab. 18 Analýza webových stránek, vysoké školy 82
Tab. 19 Bezpečnostní prohlídka objektů, vysoké školy 83